№ 104
მაისის 19, კვირა, 1902 წ.
1877

ივერია

1902
№ 104
მაისის 19, კვირა, 1902 წ.

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

მაისის 16-დგან „ივერიის“ რედაქცია გადმო-ვიდა სასახლის ქუჩაზედ, თავად-აზნაურობის ქარ-ვასლაში, გალერეი: №№ 117 და 118, თ. გრ. ნ. დიასამიძის სტამბის გვერდით. (10—3)

პირველ მაისიდგან წლის დამლევამდე გაზეთი „ი ვ ე რ ი ა“

ღირს **შვიდ მანეთად** და **ხუთ შაურად** (7 მ. 25 კ.)

ამ ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება.

ხელის მოწერა მიიღება:

ტფილისში:—„ივერიის“ რედაქცია (თავად-აზნაურთა ქარვასლა №№ 117 და 118) და ქ. შ. წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგ. წიგნის მაღაზია (სასახლის ქუჩა, თავ.-აზნაურ. ქარვასლა).
ქუთაისში:—ბეჟანეიშვილის წიგნის მაღაზიასა და ნესტორ წერეთლის წიგნის მაღაზიაში.
ბათუმში: მ. ნიკოლაძის ჟურნალ-გაზეთების სააგენტოში).
ბაქოში:—ხიდდეკელის წიგნის მაღაზია (ნიკოლოზის ქ., ქალანთარის ქარვასლის პირდაპირ).
ხონში:—ნესტორ წერეთლის წიგნის მაღაზიაში.
ზოგრაპანში:—პართენ ნასიძესთან.

ცალკე ნომრები, ტფილისს გარეთ, იყიდება **ქუთაისსა** და **ხონში** ზემოხსენებულს წიგნის მაღაზიებში და **ბათუმში** ს. ქელიძის წიგნის მაღაზიაში.

საფოსტო ადრესი: Тифлисъ, Редакція „Иверіа“.

გაზეთი „ივერია“,
რომლის გამომცემელია დღეს თ. ი. გ. ჭავჭავაძე,
გადადის საკუთრებად **„ივერიის“** ამხანაგობის ხელში.

ამხანაგობამ უფლება ამ გაზეთის გამოცემისა შეიძინა ნოტარიუსის წესით დამტკიცე-ბულ ხელ-შეკრულობით 6 აპრილს 1902 წ.

ამხანაგობაში მონაწილეობას იღებენ: თ. ამირეჯიბი, როსებ თადეოზის-ძე, დოქტორი ვაწაძე, სპირიდონ იოსების-ძე, დოქტორი გაბაშვილი, დიმიტრი გრიგოლის-ძე, ღოღობერი-ძე, ნიკოლოოზ ბესარიონის-ძე, გოგებაშვილი იაკობ სვიმონის-ძე, გძელიშვილი გიორგი ივანეს-ძე, გუნცაძე ირაკლი ალექსანდრეს-ძე, თ. დიასამიძე, გრიგოლ ნიკოლოოზის-ძე, ჯა-ბადარი, ივანე სპირიდონის-ძე, მესხი, კონსტანტინე დავითის-ძე, მიქაბერიძე, ალექსანდრე ნი-კოლოოზის-ძე, სარაჯიშვილი, ალექსანდრე ივანეს-ძე, დოქტორი ჩიქოვანი, ყარამან მანუჩა-რის-ძე და ყიფშიძე, გრიგოლ თეოდორეს-ძე.

ამხანაგობის თანხა განსაზღვრულია 15,000 მან., განყოფილი 1,500 პაით, 10 მან. თითო პაი.

ვისაც სურს შეიძინოს პაი, კეთილ-ინებოს და მიჰმართოს „ივერიის“ რედაქციას, რო-მელიც იმყოფება სასახლის ქუჩაზედ, თავად-აზნაურობის ქარვასლაში, №№ 117 და 118.

ამხანაგობის საზოგადო კრებაზედ ხმა აქვს მხოლოდ იმას, ვინც შეიძენს არა ნაკლებ ათის პაისა.

რედაქციაში შეიძლება მსურველმა მიიღოს ეგზემპლიარი ხელ-შეკრულობისა.

(10—10)

მაისის 21, დილის 10 საათზედ სოფ. ბარნაბიანთ კარს (სადგური გრაკა-ლი) წმ. მთავარ-ანგელოზის ეკკლესიაში გარდახდილი იქნება წლის წირვა და პა-ნაშვიდი

სტატსკი სოვეტნიკის
იოსებ ქაიხოსროს ძის ყანჩელის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ მწუხარე ქვრივი განსვენებულისა ალექსანდრა გიორგის ასული [illegible]. (1—343—1)

პირველი კერძო სამკურნალო
ექიმის ნავასარდიანისა

(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დ ი ლ ა ო ბ ი თ:

ა. ა. ნავასარდიანი. 11—12 ს. [illegible] (სიფილისი) და საშარდ ავადმყოფობანი.
ს. მ. [illegible] 9—10 საათ. სნეულებანი.
ს. ა. [illegible] დილით 11—12 საათ. ქალის და ბავშვის ავადმყოფობანი.
ა. ა. ნავასარდიანი. 12—1 საათ. ყურისა, ყელის და ცხვირის ავადმყოფობანი.
ა. ა. [illegible] 1—1½ საათ. შინაგანი ავადმყოფობანი.

ს ა ღ ა მ ო ო ბ ი თ:

ა. ი. [illegible] 5—6 ს. ყურისა, ყელის და ცხვირის.
ა. მ. [illegible] 6—7 ს. ნერვებისა (ელექტრონით), შინაგან და ქირურგიულ ავადმყოფობანი.
ს. ა. ნავასარდიანი. 7½—8 ს.
ს. ტ. არაპეტიანი. 11—1 ს. [illegible]
ა. ა. [illegible] 7—7½ საათ. ბავშვებისა და შინაგან ავადმყოფობათა.

[illegible]

Первая частная лечебница д-ра Навасардіанца. Тифлисъ, противъ памят. Ворон. (წლ.)

ქელეხი
ალექსანდრე გიორგის ძე მაღალაშვილი

[illegible] ქუჩა, № 40, ... სახლი. წ.

ტფილისის კერძო სამ-კურნალო
მიხეილ გედევანიშვილისა

ავადმყოფთათვის [illegible] კუკია, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი საგინაშ-ვილისა, № 21 (ვორონცოვის ძეგლის პირ-დაპირ).

ტელეფონი № 274.

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დ ი ლ ი თ:

ვ. ი. ჯიბილაძე—ქალის სნეულებანი, 8—10 საათამდე.
მ. ა. გედევანიშვილი—ნერვებისა 9—10 საათამდე, ხუთშაბათს და შაბათს გარდა.
ე. ვ. [illegible]—შინაგან და ბავშვების 9—10 საათამდე.
გ. ა. მაღალაშვილი—შინაგან; სამშაბათობით და ხუთშაბათობით, 10—11 ს.
ნ. მ. მელიქი—ყურისა, ყელის და ცხვირის—10—11 ს.
ი. [illegible]—ქალის სნეულებანი 10—12 საათ.
ვ. [illegible]—შინაგან ავადმყოფობათა, 10—11 საათ., სამშაბათობით და ხუთშაბათობით 1—2 საათ.
კ. მ. ელიოზიშვილი—შინაგან და ბავშვების ავადმყოფობათა, 11—12 ს.
დ. ა. გედევანიშვილი—შინაგანი, ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით 12—1 საათ.
ა. გ. ბარსუკოვი—დედათა სნეულებანი, ორშა-ბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკევობით, 12—1 საათ.
სტ. ა. ვოინო—ხირურგია: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და შაბათობით 1—2 საათ.
გ. მ. ამბარდანოვი—სიფილისისა, კანის და სა-შარდესი, 1—2 ს.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ი. ნ. თუმანიშვილი—დედათა სნეულებანი, 5—6 საათ.
ა. გ. მაღალაშვილი—შინაგან და ბავშვებისა და ყვავილის აცრა 5—6 სათამდე. (მიკრო-ქიმიური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლ.)

კ ვ ი რ ა ო ბ ი თ:

გ. გ. მაღალაშვილი—10—12 საათ., შინაგან ავადმყოფობათა. (წ.)

მაისის დამლევს დაიწყობა

არტისტიული მოგზაურობა

ტფილისის ქართულ დრამატიულ დასისა

ვალერიან გუნიას გამგეობით

მსახიობნი ქ-ნნი: გაბუნია-ცაგარლისა, კარ-გარეთელი, გივიშვილი, ბ-ნნი: გუნია, სვი-მონიძე, შათირიშვილი, იმედაშვილი, ივანი-ძე, ბეგლარიძე, ყალამბეგაშვილი და სხვანი.

დროგამოშვებით მოწვეული იქნება ვლ. ალექსი-მესხიშვილი

დასი თითო ან ორ-ორ წარმოდგენას გამარ-თავს შემდეგ ადგილებში: ქუთაისში, ხონში, ბათუმში, ფოთში, სოხუმში, ოზურგეთში, ახალ-სენაკში, სამტრედიაში, ყვირილაში, ჭია-თურაში, დუშეთში, კავკავში, ბაქოში, ალექ-სანდრეპოლში, განჯაში და ყარსში.

ადგილების ფასი ყველასათვის ხელმისაწდო-მი იქნება, პიესები ახალი და მოწონებული საზოგადოების-მიერ წრევანდელ სეზონში. პირ-ველი წარმოდგენა დაიწყება ქუთაისიდან.

რეჟისორი და გამგებელი ვალ. გუნია.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გა-მავრცელებელ საზოგადოების გამგეო-ბა ამით აცხადებს, რომ ამა წლის **მაისის 19 დღესა**, დილის ათ საათზედ, სათავად-აზ-ნაურო ბანკის დარბაზში დანიშნულია საზო-გადოების წევრთა წლიური

საზოგადო კრება

განსახილველია შემდეგი საგნები:

1, წლიური ანგარიში საზოგადოების 1901 წლის მოქმედებისა.

2, მოხსენება სარევიზიო კომისიისა ამ ან-გარიშის შესახებ.

3, სავარაუდო აღრიცხვა შემოსავალ-გასავ-ლისა 1902 წლისათვის.

4, კერძო მოხსენებანი.

5, არჩევანი გამგეობის ერთის წევრისა ნაცვლად ბ-ნ ი. გომართელისა, და ალექსა-ნდრე სარაჯიშვილისა, რომელთაც წევრობას თავი დაანებეს.

და 6 არჩევანი საზოგადოების ახალ წევრთა.

(3—უ.—3)

ტფილისი, 19-ს მაისს 1902 წ.

მას აქეთ, რაც ბედმა ქართველობას უღა-ლატა თითქმის ყველგან და ყველაფერში სა-ხელი გაგვიტყდა.

ძველად მხნე, მეცადინე და მტერთან უშიშ-რად მებრძოლი, ბოლოს—უგრძნო, ურწმუ-ნო, უზრუნველი, მხდალი და უთაური გა-მოვედით; ყველანი იძახოდნენ, და ზოგნი დღესაც ამბობენ, ქართველი დიდ-კაცობა გა-დაგვარდა და მამა-პაპის ქონების ფანტვის მეტი არა იცის-რაო; ქართველი გლეხ-კაცი ბუნებით ზარმაცი და უგუნურიაო და რაც-კი შეეხება ქართულს ხელოსნობას, ვაჭრო-ბას და აღებ-მიცემობას, გვარწმუნებდნენ, რომ ღმერთს ქართველისათვის დაბადებიდ-განვე არავითარი ჭკუა და ნიჭი არ მიუციაო.

ამ გვარ მსაჯულთა განაჩენს ჯერ ჯერობით ვემორჩილებოდით, რადგან ხმა ერისა ხმა ღვთისა გვეგონა. ყველასაგან ყბად-აღებულნი წყალ-წაღებულებს ვემზგავსებოდით და ჟამ-თა ვითარებისაგან დატუქსულნი ხანგრძლივ ძილს მივეცენით.

ჩვენდა საბედნიეროდ, ქართული საზოგა-დოების ჭკუა და გონება თურმე ამ ძილშიაც კი მუშაობდა. იქნება ეს ძილი ისე საჭირო და უცილებელი იყო ჩვენის საზოგადოები-სათვის, როგორც დაღალულ და ნაღვლიან კაცისათვის დროებითი მოსვენება და დავიწ-ყებას მიცემა! დიდათ შესაძლებელია.

ასე თუ ისე, დღეს ჩვენ შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ წარვიდნენ დასავიწყარნი დღენი ჩვენის ხანგრძლივის ძილისა და გვაქვს მრავალ-გვარი დასამტკიცებელი საბუთი იმ სასიხა-რულო მოვლენისა, რომ ქართველობამ თვა-ლები მოიფშვნიტა, გაიღვიძა და თავის მოქ-მედებაში ისეთი თვისება გამოიჩინა, რომელიც არავის ეგულებოდა.

ერთს ამ ზემოხსენებულ დასამტკიცებელ საბუთთაგანს წარმოგვიდგენს თბილისის გუ-ბერნიის შეუძლებელ თავად-აზნაურთა შვი-ლების დამხმარებელ საზოგადოების წლიური კრება, რომელიც ყველას დაარწმუნებს, რა ბევრი შესძლებია ღარიბ ქართველ საზოგა-დოების თაოსნობას! კრების ვრცელი მოხსე-ნება გაზეთ „ივერიაში“ უკვე დაბეჭდილი იყო და ჩვენ მხოლოდ გვინდა ამ საუკეთესო და სასიხარულო საზოგადოების მარჯვე და მხნე მოქმედებას მკითხველის საგანგებო ყუ-რადღება მივაქციოთ.

თუმცა დიდი ხანი არ არის, რაც ეს კერ-ძო საზოგადოება დაარსდა, მაგრამ, როგორც მწვავის საჭიროებისაგან გამოწვეულმა დაწ-ყობილებამ, ძალიან ჩქარა გაიდგა ფესვი. მის-გან ამორჩეული პაწაწინა ჯგუფი გამგე კო-მიტეტისა ჰპატრონობს სათავად-აზნაურო სკოლას, რომელიც რვა კლასიან გიმნაზიას წარმოგვიდგენს და ეს სკოლა, რომელშიაც ექვსასზედ მეტი ყმაწვილი სწავლობს, თით-ქმის არაფერში არ ჩამოუვარდება მთავრობი-საგან დაარსებულ გიმნაზიებს. იგივე კომი-ტეტი ჰპატრონობს საზოგადოებისაგან შეძი-ნებულ ქალაქის შუაგულ მამულს, რომელ-საც შემოაქვს წელიწადში 16,000 მა-ნეთზედ მეტი, რაიცა ჰყოფნის ბანკისა და სხვა-და-სხვა ხარჯის დაფარვას და დანარჩენი ნაღდი მოგება სკოლასვე ჰხმარდება; იგივე კომიტეტი ჰპატრონობს მშვენიერ სასოფლო მამულს სკრაში, რომელსაც დღეს არავითარი ნაღდი მოგება არა აქვს, მაგრამ ორ-სამ წე-ლიწადს შემდეგ მამული თავის წლიურ ხარჯს დაჰფარავს და საზოგადოებას სამუდამოდ და-რჩება ისეთი ძვირფასი მამული, რომლისთვი-საც ჩვენი შვილის-შვილები დიდს მადლობას ეტყვიან იმათ, ვის თაოსნობითაც შეძენილი იყო.

გარდა ამ ზემოდ აღნიშნულ სკოლისა, ტფილისისა და სკრის მამულების საქმეების წარმოებისა, გამგე კომიტეტმა ითავა კიდევ ერთი ფრიად საყურადღებო და საშვილი-შვილო საქმე—სკოლის სახლის აშენება ტფი-ლისში. ამ განზრახვით საზოგადოებამ შეიძი-ნა ვერაზედ ექვსს დესეტინა მამული და აი მეორე წელიწადია, რაც შენობასაც შეუდგა. ვისაც ეს შენობა უნახავს, შინაურს თუ გა-რეშეს, ყველას უკვირს და კითხულობს, ნუ თუ ღარიბი ქართველობა ამისთანა შენობას ოდესმე დააბოლოვებსო. ამდენი საქმით და-ტვირთული, უფულოთ, შრომის ჯაუზოგვე-ლად, გამგე კომიტეტი შეება უღელს და ეწე-ვა მძიმე ჭაპანს.

ნუ-თუ ამისთანა უშველებელი საქმე, რო-მელსაც დღეს კერძო საზოგადოების გამგე კომიტეტი აწარმოებს, არ მოასწავებს ჩვენს გამოფხიზლებას და ჩვენს თაოსნობას?

დიახ, ეს ისეთი კარგი ნიშანია ჩვენის აწ-მყო და მომავალისა, კეთილ-დღეობისა, რომ თუ ღმერთი არ გაგვიწყრა და განცხრომას არ მივეცემით, იმედი გვაქვს, ჩვენი ძველად განთქმული მხნეობა ქართველთა შორის აღ-ვადგინოთ და ჩვენს ტოლსა და სწორში არ გამოვერჩიოთ.

დღევანდელ კრების საყურადღებოდ

დღეს, ამ მაისის 19, დილის ათ საათზე, ტფი-ლისის საადგილ-მამულო ბანკის დარბაზში და-ნიშნულია ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელე-ბელ საზოგადოების წევრთა წლიური კრება, რომელმაც უნდა განიხილოს სხვა მორიგ სა-ქმეთა შორის საზოგადოების გამგეობის 1901 წლის მოქმედების ანგარიში. ვისაც ცოტათი მაინც თვალ-ყური უდევნებია ჩვენის ცხოვრე-ბის განვითარებისათვის, ვინც ასე თუ ისე ჩაუფიქრებია ჩვენის ცხოვრების აწინდელ ვი-თარებას, იგი უთუოდ შეუმჩნევლად არ დას-ტოვებდა მოხსენებულ საზოგადოების თით-ქმის ოც-და-ხუთის წლის მოღვაწეობას, ამ სა-ზოგადოების დიად მნიშვნელობას ჩვენის ერის გონებრივ წარმატების განსამტკიცებლად.

ჩვენ აქ არ შევდივართ იმის გამოძიებაში, რამდენად დიდ-მნიშვნელოვანია ეს საზოგა-დოება ქართველ ერის გონებრივ წარმატები-სათვის, რადგანაც ამის შესახებ ბევრი რამ დაწერილა ჩვენს ჟურნალ-გაზეთებში და კი-დევაც დაიწერება; ვიტყვით მხოლოდ, რომ წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება ყველა ჩვენს დაწესებულებათა შორის ერთად-ერთი დაწესებულებაა, რომელსაც ყველა ქა-რთველი, წოდებისა და მიმართულების განურ-ჩევლად, დიდის ნდობით და იმედებით შეჰ-ყურებს.

ამგვარი საყოველთაო სიმპატია და თანა-გრძნობა დიდი საქმეა, დიდი ზნეობრივი და გამამხნევებელი ძალაა, რაიცა საზოგადოებას კეთილ და საფუძვლიან მომავალს უქადის, თუ რომ საზოგადოების მმართველნი დროზე ისა-რგებლებენ ხალხის გულწრფელ თანაგრძნო-ბით და თავის მხნეობით და ინიციატივით შეჰქმნიან ისეთ სასურველ ვითარებას, რო-მელშიაც ხალხი პოულობდეს დღევანდელ იმედების ჭეშმარიტ განხორციელებას.

საზოგადოების გამგეობა ამ ჟამად სულ მცირედის თანხით აწარმოებს ბევრს ჩვენთვის დიდ-მნიშვნელოვან საქმეს. ამგვარი ნივთიერი ხელმოკლეობა, რასაკვირველია, დიდად აფერ-ხებს საზოგადოების მოქმედების კეთილად წარ-მართვას. „ცნობის ფურცლის“ თანამ-შრომელმა ბ-ნმა კალამმა ამ დღეებში ძლიერ საფუძვლიანად შეჰნიშნა, რომ თავი და თავი საზრუნავი საზოგადოების ნაყოფიე-რად მოქმედებისათვის მატერიალურ სალსა-რის გაძლიერებააო. ჩვენ სრულიად ვეთანხმე-ბით ამ საფუძვლიან მოსაზრებას და ვფიქ-რობთ, მართლაც თუ საზოგადოება ნივთიე-რის მხრივ არ მოვალონიერეთ, ყოველივე ჩვე-ნი კეთილი განზრახვა და მისწრაფება სრუ-ლიად ფუჭი და უშედეგო გამოდგება. ამნაი-რად საზოგადოების უახლოეს დევიზად ნივ-თიერად გაღონიერება უნდა იყოს მიჩნე-ული.

ამ თითქმის ოც-და-ხუთის წლის განმავლო-ბაში საზოგადოების გამგეობას, ავად იყო თუ კარგად, ჰქონდა დასახული რამდენიმე წყა-რო საზოგადოების ღონის-ძიებათა გასაძლიე-რებლად, მაგრამ როგორც ხანგრძლივმა პრაქტიკამ დაგვანახა, ეს წყაროები სავსებით ვერ აკმაყოფილებდა საზოგადოების ჯერ კი-დევ ვიწრო ხაზით შემოფარგლულს მოთხო-ვნილებას. უკანასკნელ წლებში ამ წყაროებ-მაც დაჰკარგა ძველებური ელფერი, ასე, რომ საზოგადოებას, ცოტა არ იყოს, განსაცდე-

ლი მოელის, თუ რამ სხვა, უფრო სამიმედო წყარო არ გამოსძებნა.

ყოველს ეჭვს გარეშეა, რომ საზოგადოებას დიდი სიმპატია და ყურადღება აქვს დამსახურებული და თითქმის ყოველი ქართველი თავის [illegible] მოვალეობად თვლის, რომ საზოგადოების წევრად იყოს, შეიტანოს თავისი წვლილი იმ განათლების ტაძრის [illegible] ნიადაგზე [illegible], რომელსაც [illegible] წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება უწოდებს.

საზოგადოების ანგარიშებიდან ნათლად სჩანს და უიმისოდაც ადვილი სავარაუდებელია, რომ საზოგადოების წევრთა რაოდენობა დღითი-დღე მატულობს. [illegible] წევრთა რაოდენობის გამრავლებას აუცილებლად უნდა მოჰყვეს საზოგადოების ღონისძიებათა გაძლიერებაც, თუ [illegible] საწევრო ფული [illegible] იქნება შეკრებილი. [illegible] გამგეობამ [illegible] საშუალებას მიმართა საწევრო ფულის შესაკრებად, მაგრამ ყოველივე ცდა ამ მხრივ უნაყოფო გამოდგა. [illegible] ყველა [illegible] წევრნი, [illegible]

ამიტომ, ჩვენის აზრით, აუცილებლად საჭიროა საზოგადოებამ დანიშნოს ცალკე კაცი, [illegible] უნდა [illegible] საწევრო ფულის შეკრება და საზოგადოების სხვა შემოსავლის [illegible]. ამავე კაცს, ჩვენის აზრით, [illegible] საზოგადოების სკოლათა რევიზორობაც; რევიზორის თანამდებობის შემოღებას ჩვენი სკოლები მეტად საჭიროებს. კარგია, რასაკვირველია, ამ ორი თანამდებობის განცალკევება, მაგრამ ჩვენის დღევანდელ [illegible] მოუხერხებელია. [illegible] ისეთის [illegible] ზემო ხსენებული თანამდებობა [illegible] შეასრულოს, მაგრამ შეუძლებელი-კი არ არის. [illegible] რევიზორი [illegible] დათვალიერებაში [illegible] თავისუფალ [illegible] საზოგადოების ღონისძიების გაძლიერებას [illegible]. საწევრო ფული [illegible] საზოგადოების კასას, თუ რევიზორის თანამდებობა იქნება შემოღებული, უეჭველად [illegible] სისტემატიურად [illegible] მოგო- [illegible] ჩვენს [illegible] შე- [illegible] და სხვა [illegible]

[illegible] რევიზორის [illegible] ზოგიერთ [illegible] კეთი- [illegible] მო- [illegible] საზოგადოებას ამ [illegible]

[illegible] მაღალ რევიზორს, როცა საზოგადოებას ამ ჟამად დიდი დეფიციტი აქვსო. ეს პასუხი სრულიად სამართლიანი იქმნებოდა, რომ ამ დეფიციტის დასაფარავად და საზოგადოების საქმეთა უკეთ წარსამართავად არ იყოს გამოწვეული თვით მომავალ რევიზორის თანამდებობის საჭიროება. მხნე და თაოსანი რევიზორი 6,000—7,000 მან. შესძენს ყოველ წლივ საზოგადოების კასას და ეს თანხა-კი დღევანდელს შევიწროებულ მდგომარეობას მეტად ხელს შეუწყობს.

ამნაირად, ჩვენის აზრით, დღევანდელი საზოგადო კრება დიდის ყურადღებით უნდა მოეპყრას რევიზორის დანიშვნის საკითხს, თუ ჰსურს, რომ ჩვენის სკოლების საქმე კეთილად სწარმოებდეს და საზოგადოებას შესაფერი ნივთიერი ღონისძიება მოუპოვოს.

ა. ყუმისთაველი

ტფილისი

✦ დღეს, 19 მაისისათვის, დანიშნულია „ქ. შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ წევრთა წლიური კრება. კრებამ უნდა განიხილოს: 1) ანგარიში საზოგადოების 1901 წლის მოქმედებისა, 2) სარევიზიო კომისიის მოხსენება ამ ანგარიშის შესახებ, 3) 1902 წლის შემოსავალ-გასავლის სავარაუდო აღრიცხვა, 4) კერძო მოხსენებანი, 5) არჩევანი გამგეობის ერთის წევრისა ბ-ნ ი. გომართელის ნაცვლად, რომელიც წევრობას თავს ანებებს და 6) არჩევანი საზოგადოების ახალ წევრთა.

კრება მოხდება სათავად-აზნაურო ბანკის დარბაზში დილის 10 საათზედ.

✦ გუშინ, მაისის 18-ს, აკურთხეს შენობა, რომელშიაც მოთავსებული იქნება სამკურნალო ტფილისის წმ. ნინოს დედათა სასწავლებლისა. შენობა საკმაოდ ფართოა და დიდი ფულიც დამჯდარა.

✦ გუშინ, 18 მაისს, დილის ხუთ საათზედ მუხრანიანთ ხიდის ბორანი შუა წყალში მოულოდნელად შუაზედ გაიპო. ერთი ნავი ზედ შერჩა და მეორე წყალმა მოიტაცა. ზედ იყო 13 კაცი, მათ შორის ერთი დედაკაცი. მაშინათვე მიეშველა კერძო პირთა სამი ნავი, მაგრამ ვერა გააწყეს-რა; თვითაც დაიღუპებოდნენ, ქალაქის მიერ დაყენებული ნავები რომ არ მიჰშველებოდათ. სებედნიეროდ ბოლოს ყველანი გადაარჩინეს. ამდენი ხანია მუშაობს ეს ბორანი და ერთხელ არ მოჰგონებიათ გაესინჯათ და გაეგოთ საშიში ხომ არ არის იმით მგზავრობა.

✦ დღეს, 19 მაისს, საღამოს 5 საათზედ, ტფილისის დედათა პირველ გიმნაზიის შენობაში საგანგებო კრება ექმნება მასწავლებელ და აღმზრდელ ქალთა ურთი-ერთ დამხმარებელ საზოგადოებას. კრებამ სამი საქმე უნდა განიხილოს: წესდებაში ორის მუხლის დამატება, მოხსენება სკოლის მდგომარეობის შესახებ და საქმის-მწარმოებლის ამორჩევა.

✦ ორშაბათს, 20 მაისს, საარტისტო საზოგადოების შენობაში, საღამოს რვა საათზე, სტუდენტთა დამხმარებელ საზოგადოების გამგეობის კრება ნაცვლად 17 მაისის კრებისა, რომელიც არ შესდგა. კრებამ, სხვათა შორის, უნდა დანიშნოს დრო საზოგადოების წევრთა კრებისა.

✦ ვაჟა-ფშაველას ზღაპარი „უილბლო-იღბლიანი“, რომელიც ამას წინად ჩვენს გაზეთში იყო დასტამბული, რუსულად გადუთარგმნიათ „კავკ. ვესტ.“-ში დასაბეჭდად.

✦ ქალაქის ახლად გახსნილ ხორცის დუქანს ყოველ-დღე დიდ-ძალი ხალხი აწყდება. რადგანაც ეს ერთი დუქანი მსურველთ ვერ აკმაყოფილებს, ამიტომ გამგეობამ გადასწყვიტა გახსნას იმის განყოფილება. ეს მეორე დუქანი მეცხრე ან მეათე ნაწილში იქმნება გახსნილი.

✦ სამშაბათს, 21 მაისს, სამეურნეო საზოგადოების სადგომში კრება ექნება, კავკასიის სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს.

✦ დღეს, 19 მაისს, ნაშუადღევის $3^1/_2$ საათზე, ამიერ-კავკასიას რკინის გზის სახელოსნოების თეატრში ხალხისა და პოლიციელთა საყურადღებოდ წაიკითხავენ დარიგებას წყალში ბანაობისა და წყალში დახრჩობისაგან გადარჩენის შესახებ. მსურველს უფასოდ შეუძლიან დაესწროს. აჩვენებენ აგრეთვე ბუნდოვან სურათებს და დაურიგებენ დაბეჭდილ წიგნაკებს.

✦ ხელოსანთა ზოგიერთ უსტაბაშებს და ამქრებს გადაუწყვეტიათ სთხოვონ გუბერნატორს გააუქმოს ხელოსანთა მამასახლისის კარაპეტ სერობიანცის არჩევანი და დანიშნოს ახალი. მიზეზი ისა ყოფილა, რომ სერობიანცს დაუმალავს ხელოსანთა კრებისათვის გუბერნატორის წინადადება მამასახლისის ადგილზედ ორის კანდიდატის არჩევის შესახებ.

✦ 16 მაისის სხდომაზედ საქალაქო საქმეთა საკრებულომ შეიწყნარა ქალაქის გამგეობის აზრი ხმოსანთა არჩევნების გადადების შესახებ და გადასწყვიტა ეს არჩევნები შემოდგომაზედ მოხდეს.

✦ ამიერ-კავკასიის რკინის გზის უფროსმა ბრძანება გასცა, რომელშიაც აცხადებს, რომ ამიერიდგან დიდი ყურადღება მიექცეს უბილეთო მგზავრებსაო. როგორც ბრძანებაშია ნათქვამი, კანტროლორები მგზავრთა შორის იქმნებიან და მოულოდნელად მოახდენენ კანტროლს.

✦ კავკასიაში ქრისტიანობის აღმადგენელ საზოგადოების სკოლების ინსპექტორი ბ-ნი ე. მამინაიშვილი დღეს მიემგზავრება თიანეთს და იქიდგან გადავა კავკავს საზოგადოების სკოლების დასათვალიერებლად.

✦ გუშინ-წინ, 17 მაისს, ქალაქის გამგეობამ დაადგინა: ქალაქის გამგეობის აშენებელ განყოფილების საქმის მწარმოებელს გ. გ. გულიევს 900 მანეთით შემწეობა აღმოუჩინოს. გულიევი მსახურებდა 22 წელიწადს ქალაქის გამგეობაში. ავადმყოფობის გამო და თავის თხოვნისამებრ დათხოვნილ იქმნა სამსახურიდგამ.

✦ ამ სამის დღის წინედ მტკვარში დაიხრჩო უცაბედად იარმუკაში მოვაჭრე მიხო. მისი გვამი გუშინ-წინ იპოვეს თაქლასთან.

საქართველოს ამბები

ბაქოში მცხოვრებ ნაფიც ვექილს ა. პ. ლებედინსკის განუზრახავს ქუთაისის გუბერნიაში შემოიღოს ავტომობილები როგორც მგზავრთათვის, ისე ბარგის საზიდად. ავტომობილები ივლიან თურმე ქუთაისიდგან რაჭაში ონსა და უწერამდე და ლეჩხუმში ცაგერამდე,—ქუთაისსა და აბასთუმანს შუა ართვინის გზა-ტკეცილზედ ბათუმიდგან ართვინამდე,—ქუთაისსა, ხონსა და სამტრედიას შუა და ოზურგეთსა და ნატანებს შუა. ლებედინსკი კისრულობს თავის ხარჯით ამ ადგილებში ხიდებისა და გზების რიგიანად მოვლა-შენახვას.

—

ქუთაისის გუბერნიის ზოგიერთ მემამულე თავად-აზნაურთ, როგორც „ახ. მიმ.“ გადმოგვცემს, აზრადა აქვსთ თურმე დააარსონ საგვარეულო მამულების დამცველი საზოგადოება, რათა ეს მამულები სხვათა ხელში არ გადავიდეს. საზოგადოება ეცდება აგრეთვე მამულების განკარგება-გაუმჯობესებას.

—

ახმეტის სასოფლო სამკურნალოს ექიმად დანიშნულ იქმნა ლ. ჯავახიშვილი.

—

როგორც „ცნობის ფურცელს“ ატყობინებენ, მთავრობას ნება დაურთავს ქალაქის თვით-მმართველობისათვის ფოთში დედათა პროგიმნაზიის დაარსებისა. ამ საქმის სისრულეში მოსაყვანად საბჭომ სამზრუნველო რჩევის წევრნი უნდა აარჩიოს.

—

დიდი ენაგეთი (ტფილისის მაზრა). მაისის 13-ს სოფელ დიდ ენაგეთსა და მისს ახლო-მახლო სოფლებში მოვიდა სხვილი სეტყვა, რომელმაც რამდენისამე წუთის შემდეგ თეთრად გადაჰპენტა არე-მარე და მინდვრები. სეტყვა მოდიოდა ჩრდილო-დასავლეთით მეტად მძაფრად, ამიტომ ძლიერ საგრძნობელი ზარალი მისცა წლის მოსავალს, რომელზედაც არის დამყარებული აქაურის ხალხის კეთილ-დღეობა.

ეს ორი წელიწადია აქეთკენ სულ მოუსავლიანობაა ჭირნახულისა. შარშან-წინ კიდევ ამ დროს საშინელმა სეტყვამ მიწასთან გაასწორა მუშა ხალხის ნაწვავ-ნადაგი. შარშან კიდევ განუწყვეტელმა წვიმამ მეტად აოდა ყანები და პურის მაგივრად გამხმარ ჩალიდგან ბზის მეტი თითქმის არაფერი ირჩეოდა. არც ვაზს მოუცია რაიმე მოსავალი თვისის პატრონისათვის ამ წლებში. ამაგი გლეხ-კაცისა ბაღებზედ სრულებით მუქთია.

რის მოჭირნებით მოჰხნა-მოთესა გლეხმა კიდევ წრეულობით თავისი მამული: შინ რომ არა ჰქონდა სათესლე პური, ყარსიდგან მოჰქონდა გაჭირვებით და აი ამ უკანასკნელმა ამაგმაც ლამის არის ფუჭად ჩაუაროს.

აქეთკენ გაზაფხულის პირზედ კარგადა თბილოდა, ასე რომ ამ უდროვო სითბომ ხეხილი გამოიტყუილა გასაშლელად. უეცრივ დადგა ყინვები, მოვიდა თოვლი, რომელმაც მთლად დაჰზრა ხეხილი და ვაზი.

„ღმერთს აღარა ჰსურს ქვეყნად ჩვენი ცხოვრებაო“,—ამბობს დაძმარებული გლეხი.

ამ მხარეზედ დიდი მიწის სიძვირეა. დღიურზედ აქაურმა მხვნელ-მთესველმა უნდა გაიღოს ღალად სამი კოდი პური (ერთი თაღარი) და ფულადაც ერთი მანეთი. მიწის მფლობელი იმას არ დაგიდევთ, იქნება მოსავალი თუ არა, იმას უნდა თავისი უეჭველად გაუნაღდო და ჩააბარო, მაგრამ თუ ეს მიწის მფლობელი, როგორც აქეთკენ არის, პირდა-პირი პატრონი-კი არა, მოიჯარადრეა, მაშინ არსაითაა აქვს შებრალება [illegible] ბულს გლეხს

ამიტომაც არის, რომ ამ მხრის სოფლები თან-და-თან ცარიელდება ქალაქში ყოველწლივ გადასახლებით.

ერთი სიტყვით, გლეხ-კაცობა აქეთკენ ნივთიერად ძლიერ უკანა სდგას, სრულებით დანიავებულია, მარტო ზნეობრივად არის გულგაუტეხელი და მოიმედე უკეთესის წყალობისა უფლისაგან.

ამ ხანად ძნელად მოიპოვება აქეთ სოფლებში ოჯახი, რომ საჭმელს პურს არ ყიდულობდეს. აქეთკენ გაჩნდა ერთი ჩარჩი, რომელსაც ქალაქში მწარე ფქვილი ფუთი ცამეტ შაურად უყიდნია და აქ შვიდ აბაზათ ასაღებს. თანაც მთელი სოფელი დაავადა თვისის მძაღე ფქვილით. მაგრამ ვინ არის ხმის გამცემი. ტყუილად როდია ნათქვამი: სოფელი ვენახე უძაღლო, შიგ გაიარე უჯოხოო.

ჩვენსკენ გამუდმებული წვიმებია, რომელიც დიდს ზარალს აძლევს ჭირნახულს.

პ.

—

ყვირილა (ზეკანი). აგერ რამოდენიმე თვეა, რაც ყვირილაში ბ-ნ მირიანაშვილის და ქ-ნ მდივნის თაოსნობით წარმოდგენების მართვა დაიწყო.

სათეატრო სახლად მოაწყეს ბ-ნ ს. გაჩეჩილაძის შენობა ახალ ბაზარში, რომელშიაც დღემდის რამდენიმე წარმოდგენა იქნა გამართული ზემოხსენებულ პირთაგან სცენის მოყვარეთა დახმარებით.

სამწუხაროდ უნდა აღვნიშნოთ, რომ არც ერთ წარმოდგენას ჯერ არ ჩაუვლია იმდენად კარგად, რომ ნახევრად მაინც დაეკმაყოფილებინა საზოგადოების წყურვილი. ამის მიზეზი როლების უცოდინარობაა, რომლის გამო წარმოდგენები ფუჭდება და საზოგადოება უკმაყოფილო რჩება.

მაისის 9-ს აქ მოხდა ახლად დაარსებულ სამარხ კასის წევრთა პირველი მორიგი კრება. კრებაზედ იყო განსახილველი 2 საქმე: 1) გამგეობის არჩევა და 2) სარევიზიო კომისიის წევრებისა.. კრებაზედ გამოცხადდა საკმაო რიცხვი წევრებისა და კანონიერად იქმნა ჩათვლილი. კრებამ ერთხმად აირჩია გამგეობის წევრებად: 1) ბ-ნ ი. არდიშვილი (თავმჯდომარე), 2) ერმილე კვინიკაძე და 3) ი. მაღლაკელიძე. სარევიზიო კომისის წევრებად იქნენ არჩეულნი: 1) მ. გაჩეჩილაძე, 2) დ. მახარაძე და 3) დ. ღამბაშიძე. წევრთა რაოდენობა ჯერ 120 არის, და იმედია მალე შესრულდება საკმაო რიცხვი, რადგან მსურველნი ბლომად არიან.

იამანიძე.

—

სოფ. ტოლა. წინ-დახედული, გონების თვალით მხედველი კაცი, იმიტომ არის სასურველი ყოველ გვარ საქმეში წინამძღოლად და მეთაურად, რომ იგი არასოდეს თავისს ურემს ჭირნახულით დატვირთულს ისეთს გზაზედ არ დააყენებს, რომელზედაც ურმის გადაბრუნება და ჭირნახულის დაღუპვა მოსალოდნელია. ხოლო წინ-დაუხედველი ადამიანი-კი იმიტომ არის არა სასურველი, რომ იგი

ფელეტონი

კნეინა სალომე

(ეტიუდი)

„დღეს ახალი მღვდელი მწირველია-ო, გაისმა ერთ კვირა დილას სოფელ ციხეშენში და ყველა ცნობის-მოყვარეობამ შეიპყრო. დიდი და პატარა, ქალი და კაცი, მოხუცი და ყმაწვილი ეკკლესიისაკენ გაეშურა და მთელმა სოფელმა რაღაც სადღესასწაულო ფერი მიიღო; მხოლოდ შობა-აღდგომას თუ მოიყრიდა ამდენი ხალხი თავს ციხეშენის ეკკლესიაში, რომელიც ხშირად მარტო მღვდელდიაკვნ-მნათეს ამარაც ყოფილა ხოლმე დარჩენილი. „ახალი მღვდელი“, „ნასწავლი მღვდელი“, „ყმაწვილი მღვდელი“, ისმოდა ხალხში და იყო ერთი ამბავი. ნამეტურ, ქალების აღტაცებას საზღვარი აღარ ჰქონდა და ყველა ეჩქარებოდა, მალე ენახა ახალი მოძღვარი...

კნეინა სალომეც დიდი ხანია მოემზადა წირვაზე წასასვლელად.

ჩვენს კნეინას პირველი ადგილი ეჭირა ციხეშენში, როგორც მებატონის ქვრივს და ყველა „ქალბატონს“, ან მხოლოდ „ბატონს“ უძახოდა. კნეინაც ისე იბერებოდა, თითქო მართლა გვირგვინოსანი დედოფალი ყოფილიყოს. როგორ შეეძლო ვისმე მთელს ციხეშენში ახლოს მიჰკარებოდა, მის გვერდით დამდგარიყო? როცა სადმე მიდიოდა კნეინა სალომე, რამდენიმე ნაბიჯით უსათუოდ წინ უნდა ყოფილიყო თავისს თანამგზავრებზე და მხლებლებზე და, თუ დასასვენებლად შედგებოდა, ან ლაპარაკს მოისურვებდა და მოიხედავდა უკან, მთელი კრებულიც უნდა იმ წამს დამდგარიყო, თითქო ჯარის-კაცნი არიანო, და ელოდა, სანამ კნეინა არ წაბრძანდებოდა. ეკკლესიაშიაც მარტოდ-მარტო იდგა კნეინა სალომე საუკეთესო ადგილზე და, თუნდაც სხვაგან ტევა არ ყოფილიყო, მის გარეშემო მთელს ერთს საჟენზე ცარიელი ადგილი იყო.

კაცმა რომ სთქვას, კიდევაც შვენოდა კნეინა სალომეს ამ ნაირი ქცევა, რადგან მართლა რომ წამოსადეგი ქალი იყო და დიდებული შეხედულობა ჰქონდა. მთელ სოფელში ვერავინ ვერ შეედრებოდა კნეინას სიმაღლითა და ახოვანებით და მშვენიერი სანახავი იყო, როცა ის შავ, გრძელ მოსახურავ წამოსხმული, მაღალის კეტით ხელში, მიუძღოდა ეკკლესიისკენ ქალებს, რომელთაც ჩვეულებად ჰქონდათ წირვამდე „სასახლეში“ (ასე უძახოდნენ ციხეშენში სალომეს სახლს) მისვლა და მისი გაყოლა. კნეინა სალომეც მიდიოდა ყოველთვის წყნარის ნაბიჯით დადინჯებული და ღრმად ჩაფიქრებული, თითქო მართლა წინამძღვარია ამ ქალებისა და რაღაც მძიმე საქმის შესასრულებლად მიდიანო.

ძველი მღვდელი, რომელიც ციხეშენის გლეხთაგანი იყო და სალომეს ქმრის, ცხონებულ შანშე მაღარაძის წყალობით ჰქონდა მღვდლობა ნაშოვნი, განსაკუთრებულ პატივს სცემდა კნეინას. ყოველ წირვის დაწყებამდე მოვიდოდა იგი „სასახლეში“, რომელიც სოფლისა და ეკკლესიის შუაგულ იყო, და გადაიხდიდა მცირე პარაკლისს. შემდეგ ჰკითხავდა კნეინას, წირვაზე წამობრძანდებით, თუ არაო და, თუ დასტურს მიიღებდა, უიმისოდ წირვას არ დაიწყებდა, თუნდ შუადღე წამოსულიყო და კნეინა არ მიბრძანებულიყო ეკკლესიაში.

კნეინა სალომე დარწმუნებული იყო, რომ ახალი მღვდელიც არ უღალატებდა ამ ჩვეულებას და ძოვიდოდა ამ დილას, მაგრამ, როგორც უკვე შეატყობინეს, მღვდელი პირდაპირ ეკკლესიაში მისულიყო კიდეც და ამიტომაც ვერ ბრძანდებოდა კარგს გუნებაზედ ჩვენი ქალბატონი, რადგან ცხადად ხედავდა, რომ მისს ბატონობას საძირკველი ეცლებოდა ქვეშიდგან, კნეინაც ღრმა ფიქრში იყო, თუ როგორ მოეთვინიერებინა ის ვიღაც „სემინარიელი“ და აღედგინა თავისი ავტორიტეტი ციხეშენში.

— აბა, აბა, კაი არაფერი იქმნება, შენი ჭირიმე, ის სემინარიელია, თუ რაღაც მჭადი, ეუბნებოდა კნეინა უკვე შეკრებილს მისს სახლში მანდილოსანთა კრებულს.

— დიახ, ბატონო, გუშინდელი ბღარია თურმე, ის კიდევ ყაძახის შვილი და რა შვილი იქმნება? დაუკრა კვერი კნეინას ერთმა მანდილოსანმა, დაახლოვებულ აზნაურის ცოლმა.

— ჰო, აბა... რა უჭირდა, მოთრეულიყო ამ დილას სასახლეში, როგორც ეფრემ ხუცესმა იცოდა და პარაკლისი გადაეხადა? სთქვა მეორემ.

— სწორეთ რიგი იყო, რომ მოსულიყო. რა ხანია სოფელშია და ჯერ არც-კი ჰხლებია ქალბატონს თურმე, დაუმატა მესამემ.

— ეეჰ, დრო წახდა, ზრდილობა დაიკარგა, უფროს-უმცროსობა გადავარდა! ამოოხვრით წარმოსთქვა ერთმა ხანში შესულმა მანდილოსანმა და შეხედა კნეინას, თან თვალებით ეუბნებოდა: „ჩვენი დრო წასულია, ჩვენი დაფასება მხოლოდ ეფრემ ხუცესს შეეძლო; ის მოკვდა და ჩვენც უკან უნდა გავყვეთ, რადგან ახალ დროს ვერ შევეწყობითო“.

კნეინა სალომე სიბრაზისაგან ხმას ვეღარ იღებდა და, ვინ იცის, რა გეგმას არ ადგენდა, რომ როგორმე სამაგიერო გადაეხადა და დაესაჯა ახალი მღვდელი თავისის შეურაცხყოფისათვის. „მაცალოს, მისს სეირს ვაყურებინებ, თუ ქალი ვარ!.. დარეკოს დადგომისა!.. ერთს საათს მაინც ვაყურყუტებ შემოსილს!“ ფიქრობდა სალომე, რომელსაც წარმოდგენაც-კი არ შეეძლო, რომ მისს მისვლამდე დაიწყებდა წირვას მღვდელი, რადგან შეთვლილი ჰქონდა, მოვალო. კნეინამ გადაწყვიტა, როცა წირვის დადგომისა დაირეკებოდა, მაშინვე არ წასულიყო და საწირველად მომზადებული მღვდელი რამდენსამე ხანს ეცდევინებინა. მართალია, ეფრემ ხუცესი მოკვდა, მაგრამ ეკკლესია ხომ იგივე იყო. და ეს ეკკლესია-კი თითქმის საკუთრებად მიაჩნდა სალომეს, რადგან მისის ქმრის წინაპართა აშენებული იყო. ეფრემ ხუცესი ყოველ ჩამოლოცვის დროს კნეინა სალომესა და მისს ქმარს მოიხსენებდა ხოლმე და დღეს წირვის დადგომასაც აღარ უყურებდნენ? ასე ფიქრობდა კნეინა სალომე და, მართლაც, როცა წირვის დადგომის დარეკეს, არც-კი განძრეულა.

— ბატონო, დარეკეს, არ წამობრძანდებით! ჰკითხა ერთმა ქალმა.

— ვიცი, დარეკეს, მაგრამ ჯერ არ წავალ სთქვა სალომემ.

— მერე, რომ წირვა დაიწყოს კიდეც მღვდელმა?

— რა? პარაკლისის გადასახდელად არ მობრძანდა და წირვასაც აღარ მიყურებს? გაჯავრდა სალომე—მაშ, მე კნეინა სალომე მაღარაძისა აღარა ვყოფილვარ და ციხეშენის ეკკლესიაც მაღარაძიანთ აშენებული არა ყოფილა. მე განგებ ვიგვიანებ, რომ ვაცდევინო ჩვენს ახალს მღვდელს და შევატყობინო, ვინცა ვარ.

ამას შემდეგ აღარავის აღარაფერი უთქვამს და კნეინა სალომეც იჯდა არხეინად ტახტზედ კრიალოსანს ათამაშებდა და თან სიამოვნებასა გრძნობდა, რომ მღვდელი და მთელი სოფლის ხალხი ამ ჟამად მის ლოდინში იყვნენ.

გავიდა ამ ნაირად კარგა ხანი და მხოლოდ შემდეგ ინება კნეინამ ადგომა და წირვაზე წაბრძანება.

მიდის კნეინა სალომე ეკკლესიისკენ წყნარის ნაბიჯით, დინჯად და მისდევს უკან მთელი გროვა ქალებისა, მიდის კნეინა აუჩქარებლად და დარწმუნებულია, რომ მთელს სოფელს ეკკლესიის ეზოში მისს მომლოდინეს დაინახავს, მაგრამ წარმოიდგინეთ მისი გაკვირვება, როცა ეკკლესიას მიუახლოვდა და ეზოში-კი ერთ ადამიანსაც ვერ მოჰკრა თვალი. მხოლოდ ეკკლესიის კედელზედ მიყუდებული კეტები და საძირკველზე ჩამომწკრივებული ქუდები და ყაბალახები მოსჩანდნენ გულის გასახეთქად.

— აკი მოგახსენეთ, ბატონო, წირვას დაიწყებს მღვდელი მეთქი? სთქვა ერთმა მანდილოსანმა, როცა ჭიშკარში შევიდნენ.

— არა, წირვა ჯერ დაწყებული არ იქნება, უთხრა სალომემ და გაუჩქარა ფეხს, მაგრამ, როცა გაღებულ კარებთან მივიდა, შეიტყო, რომ წირვა არამც თუ დაწყებული იყო, თავდებ-

წინ-და-წინ არ სინჯავს გასავლელს გზას, ალიას ბედზედ აყენებს დატვირთულს ურემს არა საიმედო გზაზედ და ამის გამო, რასაკვირველია, ზარალიც აუცილებელი ხვედრია. წინ დაუხედავი კაცი, როდესაც ვარდება ხიფათსა და ზარალში, მაშინ-კი აჭყეტს გონების თვალს და იგნებს თავის შეცდომას, მაგრამ რაღა დროს,—სიკვდილის შემდეგ სინანული რაღასი მარგებელია?..

სამწუხაროდ ჩვენდა, სწორედ ამნაირი წინდაუხედველობა მოუვიდა პირველ ტოლის მაცხოვრის, ახალ ეკკლესიის აღმაშენებელ კომიტეტს. ტოლელებმა, დიდის ხნის ფიქრისა და სჯის შემდეგ, გადასწყვიტეს ამ ხუთის წლის წინად ახალის ეკკლესიის აშენება. დაადგინეს პრიგოვორი ამ საგანზედ და აირჩიეს სამის კაცისაგან შემდგარი კომიტეტი და მათ მიანდეს მეთაურობა ახალ ეკკლესიის აშენების ყოველგვარ საქმეებისა.

აქაურმა მღვდელმა, რომელიც არის კომიტეტის თავმჯდომარედ დანიშნული, ითხოვა ეპარქიის მთავრობისაგან გეგმა ახალის ტაძრისა და ნებართვა შენების დაწყებისა. მღვდელთ-მთავარმა, აწ უკვე განსვენებულმა გესარიონმა, დიდის თანაგრძნობით მიიღო ტოლელების თხოვნა და, როგორც ნებართვა, ისე დამტკიცებული პლანი დაუყოვნებლივ უბოძა მრევლს. ამის შემდეგ უმთავრესი საზრუნავი საგანი კომიტეტის მხრივ ის იყო, რომ სანდო, საიმედო ოსტატი მოეძებნა და მისთვის მიეცა ეკკლესია ასაშენებლად. მაგრამ აქ-კი ვერ გამოიჩინა კომიტეტმა წინ-დახედულობისა და საქმის ცოდნის უნარი.

კომიტეტი გაურიგდა მახლობელ სოფ. გენდუშში მცხოვრებს გლეხს ნიკო ჰილვარიას, და მისცა შინაურის პირობით ეკკლესია ასაშენებლად. ჰილვარიამ მიიღო საქმე და პირობის ძალით ვალდებული იყო ოთხის წლის განმავლობაში აეშენებინა თლილის ქვის ეკკლესია ეპარქიის მთავრობის მიერ მოცემულის პლანისამებრ. ტოლელებს-კი უნდა მიეცათ ჰილვარიასათვის ეკკლესიის ასაშენებლად ფულად ხუთას ორმოც-და-ათი თუმანი და მიეტანათ ყოველგვარი საშენებელი მასალა: ქვა, კირი, სილა და ხე; გარდა ამისა, უნდა მიეცათ თავ-თავის დროზედ პირობაში აღნიშნული საზრდო: პური, ღვინო, სიმინდი, სახორცე და მარხვის შეჭამანდი.

მრევლი შეუდგა მასალის ზიდვას და ჰილვარიამაც დაიწყო მუშაობა. გაისკვნა ახალ ეკკლესიის საძირკველი თუ არა, მრევლის გულითადს სიხარულსა და აღტაცებას საზღვარი აღარ უჩნდა.—კარგად ჰგრძნობდნენ, რომ [illegible]

თვითონ-კი სახელმწიფო გზებზე ხიდ-ბოგირების კეთების საქმეში იყო გართული. ააცილეს ბალავერს რამოდენიმე არშინზე თლილის ქვის შენობა თუ არა, იჩინა თავი შენობის უვარგისობამ: ჩრდილო-დასავლეთის მხრივ კედელი ეკკლესიისა სრულიად უვარგისი გამოდგა. თლილი ქვები ერთი მეორეს დაშორდა,—კირმა და სილამ ერთმანეთს ხელი არ მოჰკიდა და ქვის შენობა რაღას უნდა შეემაგრებინა?!

დაინახეს ეს შემაძრწუნებელი სურათი თუ არა, მრევლი შეშფოთდა და იცა თავში ხელი: დავიღუპეთ, მოგვატყუა ჰილვარიამ!.. მაგრამ ეს რა მალამოთ დაედებოდა ტოლელების ტკივილსა და ვარამს?—მრევლმა სთხოვა ეპარქიის მთავრობას გამოეგზავნა შენობის შესამოწმებლად სპეციალისტი ხუროთმოძღვარი, 4-ს იანვარს 1900 წ. მოვიდა ტოლაში არხიტექტორი ივანოვი, რომელმაც დიდის გულს-მოდგინებით გასინჯა და შეამოწმა შენობა. აღმოჩნდა, რომ კირი და სილა ვერ ყოფილა ისე შეზავებული, როგორც საჭირო იყო. ამასთან ბალავერი ეკკლესიისა აღმოჩნდა უვარგისი, ცუდათ ნაკეთები. ხუროთმოძღვარმა ჩრდილო-დასავლეთის მხრივ დაზიანებული კედლები სრულიად დასარღვევად იცნო. ხოლო ეკკლესიის მეორე ნახევარი ნაწილი, თუ იმავე წესით არის ნაკეთები ბალავერი, როგორც დაიზიანებულის კედლებისა,—არც ის არის საიმედოო. ამ შემოწმების შემდეგ ეპარქიის მთავრობამ აუწყა ტოლელებს, რომ უვარგისად ცნობილს საფუძველზედ ეკკლესიის შენება აღარ განაგრძონ.

ორ წელიწადზედ მეტია, რაც ეკკლესიის შენება გაჩერებულია და დღესაც ამ საქმეს პატრონი არსაიდგან უჩნდება. რასაკვირველია, ჰილვარიას თავისი შეცდომა თვითონვე უნდა გაესწორებინა, მაგრამ ის ყურსაც არ იბერტყავს... ალბათ იმიტომ, რომ სოფელი ნახა უძაღლო, შიგ გაიარა უჯოხოო... ამ უპირო ვაჟბატონს რამოდენიმე ფულიც მიღებული აქვს. ხარჯი და ნამუშევრის დაღუპვის ზარალი სოფელს ორას თუმნამდის დაუჯდა. ნუ-თუ ყველა ეს არაფერია და უნდა შერჩეს ჰილვარიას?!! საკვირველი ისაა, რომ ამ შემთხვევაშიაც კომიტეტს გულ-ხელი დაუკრეფია და არას სცდილობს კანონიერის წესით, რომ თანახმად პირობისა ზარალი მაინც აღუდგინოს ჰილვარიამ ტოლელებს...

ქაიხოსრო გელოვანი.

რუსეთი

გრაფ. ლ. ნ. ტოლსტოი კიდევ ავად გამხდარა. [illegible]

— უმაღლესმა მთავრობამ გადასწყვიტა 1903 წლიდან ქალაქის შემწეობად ყოველ-წლივ 600 მან. ყაზანის უნივერსიტეტთან დაარსებულ საზოგადოებას ისტორიისა, არხეოლოგიისა და ეტნოგრაფიისას.

— მაისის 12 იყო წლიური აქტი პეტერბურგის საარხეოლოგო ინსტიტუტისა. ინსტიტუტში სწავლა დაუმთავრებია წელს 170 კაცს. ანგარიშის დამტკიცებას შემდეგ ბ-ნს წერეთელს წაუკითხავს მოხსენება პაპირუსის შესახებ.

უცხოეთი

ანტილიის კუნძულები. 7 მაისს უფრო ძლიერად ამოუხეთქია პელეს ვულკანს, ვიდრე 25 აპრილს, როდესაც სენ-პიერი დაიღუპა. ვულკანი საოცარის სიძლიერით ისვროდა თურმე დედამიწის გულიდგან გაცხელებულ და გადამდნარს ნივთიერებას. სენ-პიერის ნანგრევებსა და მახლობელ ადგილებზედ უხვად სცვიოდა გახურებული ქვები. კომლის ბურუსმა 20 ვერსის მანძილზედ დაჰფარა არემარე. ვულკანის სიწყნარემ პირველ ამოხეთქის შემდეგ ბევრნი დაამშვიდა. ეგონათ, იგი აღარ ამოჰხეთქავსო, ამიტომ სენ-პიერში 7 მაისისათვის, როდესაც მეორედ ამოჰხეთქა ვულკანმა, ბევრი ხალხი წავიდა. ზოგი დაღუპილ ნათესავთა გვამებისა და იმათ ქონების საძებნელად იყო, ზოგი გვამების დასამარხად და ზოგი კიდევ რათ. ამბობენ, ყველა ესენი დაიღუპნენო. ერთ კაცს რომელიც როგორღაც უბედურებას გადარჩენია, უთქვამს, რომ შვიდ მაისს უფრო საშინელება იყო, ვიდრე 25 აპრილსაო. კრატერიდგან ბევრად უფრო მეტი ნაცარ-ტუტა ამოვარდნილა. ამ ნაცარ-ტუტას წაულეკია და წაუღია ყველაფერი, რაც-კი პირველ ამოხეთქას გადაჰრჩენია. ტალახს ერთის მდინარის კალაპოტი სულ ერთიან ამოუვსია. ამ მდინარის ნაპირებზედ მცხოვრებნი აქეთ-იქით გაფანტულან და სრულიად გასცლიან სახიფათო ადგილს.

ყველაზედ მეტად ფორტ-დე-ფრანსის მცხოვრებნი შეშინებულან. ჯარი, პოლიცია, კაცები, ქალები დ ბავშვები, ყველანი, გონებადაბნეულნი, ქუჩაში გამოცვივნულან. ყოველის მხრიდგან ტირილი, კვნესა, ყვირილი მოისმოდა თურმე. ოცის ვერსის მანძილზედ მდებარე ვულკანი-კი თავისას არ იშლიდა და საოცარის ძალით ისვრიდა ქვებს. ქვის წვიმამ ფორტ-დე-ფრანსში ოცი წუთი გასტანა. ამ უბედურებას მეორეც ზედ დაერთო: ძლიერი ზღვის ტალღა ნაპირს გადასცდა და ქალაქის ერთი ნაწილი წალეკა.

7 მაისის უბედურების შესახებ აი, რას ატყობინებს საფრანგეთის მთავრობას მარტინიკის დროებითი გუბერნატორი ლუერი. ის შენობანი, რომელნიც პირველ ამოხეთქას გადარჩნენ, სრულიად გაასწორა მიწასთან 7 მაისის ამოხეთქამ. სოფელ კარბეს ცხელ ტალახის ტალღამ გადაუარა. ასეთი ტალახი სხვაგანაც იყო: სენ-პიერსა, პრეშერსა, გრანდ-რივიერსა და მარინგოს შუა და სხვაგან. მორნ-რუჟის მცხოვრებნი, დიდით პატარამდე, ფორტ-დე-ფრნსეში გაიქცნენ, როდესაც იმათ სოფელში ცეცხლისა და ქვის წვიმა მოდიოდა.

სხვა ადგილებიდგანაც გაქცეულან მცხოვრებნი. ერთს გემს 1000 კაცი გადაუყვანია გვადელუპისა და ს. ლიუჩიას კუნძულზედ. ფორტ-დე-ფრანსეშიაც ცოტანილა რჩებიან. 3,000 კაცი მარტინიკის დასავლეთ ნაწილში წასულა. ყოველ დღე ახალი და ახალი შესაშფოთებელი ამბები მოსდის ფორტ-დე-ფრანსს. რვა მაისს გაიგეს მცხოვრებთ, რომ პელეს მახლობლად ახალი კრატერები გაჩენილა. იმავე დღეს შეიტყეს, რომ მდინარე კაპოტში უეცრად წყალი ადუღებულა.

როგორც ვუკენტის კუნძულიდგან იტყობინებიან, სუფრიერის ვულკანი თანდათან უმატებს მოქმედებას. დიდ-ძალ კვამლს და ფერფლს ისვრის თურმე. გარემო სოფლები სულ ფერფლითაა დაფარული.

საფრანგეთი. მარტინიკზედ მომხდარ უბედურებას თუ არ ჩავთვლით, საფრანგეთში ამჟამად მთავარ სალაპარაკოს ვალდეკ-რუსო შეადგენს. ყველას პირზედ იმის სამსახურიდგან გადადგომის ამბავი აკერია. დეპუტატები პროვინციაში იყვნენ, მაგრამ ამ ამბის გაგებისათანავე პარიჟისაკენ გაეშურნენ. პარლამენტის დარბაზებში დიდი ლაპარაკი და მითქმა-მოთქმაა. უმრავლესობა სწუხს, რომ ვალდეკ-რუსსო სამსახურს თავს ანებებს. რეაქციონერნი, რასაკვირველია, განგაშსა სცემენ დ ერთის ზარითა და ზეიმით აცხადებენ, რომ არჩევნებზედ სამინისტრო დამარცხდა და ამიტომ ანებებს თავს ვალდეკ-რუსსო სამსახურსაო. საოცარია, რომ ეს ვაჟბატონები აშკარა ტყუილსაც არ ერიდებიან. ყველამ ნათლად დაინახა სამინისტროს გამარჯვება, ყველა ჰხედავს, რომ იმის მომხრე უფრო მეტი იქმნა არჩეული, ვიდრე მოწინააღმდეგე, მაგრამ რეაქციონერნი მაინც თავისას არ იშლიან და ტყუილებით იროთბენ თავს. ვალდეკ-რუსსოს მოადგილეთ ბევრს ასახელებენ. პირველ კანდიდატად ბურჟუასა სთვლიან, თუმცა ზოგიერთნი ამბობენ, რომ უკეთესი იქმნება, ბურჟუაც პალატის პრეზიდენტად იყოსო. შემდეგ ასახელებენ ბრისსონს. ხმა დადის, რომ ეს სახელმწიფო მოღვაწე უარზეაო. ბურჟუას თავისუფლად მოქმედება ჰნდომებია, რათა უფრო ცხარე ბრძოლა გასწიოს პალატაში კონგრეგაციებისა და ფალლუს კანონის წინააღმდეგ. ამიტომ კანდიდატების ძებნას სენატორთა შორის შეუდგნენ. სხვათა შორის, ასახელებენ ფრეისინეს, რომელიც მომხრეა სამხედრო ბეგრის ვადის შემცირებასა, კომბას და სხვას. ზოგს იმედი აქვს, რომ ვალდეკ-რუსსო ბოლოს თავის უარს უკან წაიღებს და ახალ სამინისტროს შეადგენს. მაგრამ ძნელი მოსალოდნელია ესა, ვალდეკ-რუსსო სახელმწიფო სადგომიდგან გადაბარგებასაც-კი შესდგომია.

ჩინეთი. გაზეთ „Ostasiatsche Lloyd“-ში მოყვანილია ცნობები ჩინეთში მომქმედ დასთა შესახებ. სამი დასი ყოფილა: კონსერვატორთა, ლიბერალთა და ზომიერ ცენტრისა. კონსერვატორნი წარმოადგენენ ქვრივ დედოფლის დასს; ისინი ებღაუჭებიან ძველ წეს-წყობილებას და დიდად უფრთხიან ყოველსავე ახალს, რადგან უკანასკნელ შემთხვევაში ახალი პირები ჩადგებიან საქმის სათავეში და კონსერვატორთა კალო უკვე გალეწილი იქმნება. რაც შეეხება იმ როლს, რომელსაც ეს დასი ასრულებდა „დიდის მუშტის“ უკანასკნელ არეულობაში, ამის შესახებ სხვა-და-სხვა აზრი არსებობს. ისაა მხოლოდ ეჭვს გარეშე, რომ ეს დასი, თუ ნამდვილი სულის ჩამდგმელი არ იყო „მოკრივეთა“, მჭიდრო კავშირი მაინც ჰქონდა იმათთან.

ჩინეთის ლიბერალები თხოულობენ, რომ ისევ იმპერატორი განაგებდეს სახელმწიფოს, რადგან იმისაგან მრავალ რეფორმების შემოღებას მოელიან. მათა ჰგონიათ, რომ მხოლოდ ის შესძლებს ჩინეთის გამობრუნებას, როგორც ენერგიულმა მიკადომ აღორძინა იაპონია. „მათა ჰსურთ, დასავლეთის კულტურას გაუღონ კარი, მაგრამ ეს სურვილი იმას-კი არ მოასწავებს, ვითომც ისინი მეგობრულად უყურებდნენ უცხოელთ. ამ დასის მომხრენი მოწადინებულნი არიან უცხოელებთან მიმოსვლით მხოლოდ რაიმე სარგებლობა მოიპოვონ და მეტი არაფერი. ამ დასს იუან-შიკაი თავის დიდ მოწინააღმდეგეთ მიაჩნია, ვინაიდგან იგი არაფრის წინაშე არ შესდგება. ჰშიშობენ, რომ იუან-შიკაი მთლად შესცვლის სახელმწიფოს წეს-წყობილებას, რომელიც იმპერატორის წინააღმდეგ იქმნება მიმართული. სხვათა შორის, იმასაც ამბობდნენ, რომ იუნ-შიკაი ახალი დინასტიის დამაარსებელი გახდებაო. უეჭველია, აქ ბევრი რამაა გადაჭარბებული, მაგრამ ვერც იმასა ვყოფთ უარს, რომ იუან-შიკაი დღევანდელ მდგომარეობაში ჩინეთში დიდ ძალას წარმოადგენს; მხოლოდ ის გარემოება, რომ მთელ დასს თავისს მთავარ მოპირდაპირედ მიაჩნია იგი, აშკარად ამტკიცებს მისს ძლიერებას.

მესამე დასის პროგრამა—ზომიერ ცენტრისა—შემდეგში მდგომარეობს: უნდა დავადგეთ, ამბობენ ისინი, პროგრესის გზას იმ სახით, როგორც ლიბერალთა დასი ჰფიქრობს, მხოლოდ მთავრობის ავტორიტეტი ხელ-უხლებლად უნდა დარჩეს, როგორც კონსერვატორნი ამბობენ. მაშასადამე, ჩინეთი უნდა აღორძინდეს ქვრივი დედოფლის ქვეშევრდომობაში. ამ დასსაცა აქვს მნიშვნელობა, მით უმეტეს, რომ მემკვიდრეობის საქმე ჯერ კიდევ არაა გამორკვეული. ბევრი ჩინელი ჰფიქრობს, რომ ყოფილ ტახტის მემკვიდრეს პუ-ლუნს ჯერ კიდევ არ დაუკარგავს თავისი უფლება. პეკინში ბევრია მამა-მისის—პრინცის ტუანის მეგობარი, რომელნიც იმედოვნებენ, რომ ზოგიერთ ვითარებათა შეცვლა გზას მისცემს ტახტისაკენ მის შვილს. ასეა თუ ისე, ეს საკითხი მომავალში შესაძლებელია მეტად გართულდეს. ლიბერალთა დასს შეუძლიან ამბოხება მოახდინოს, თუ ცოტა ძალა მაინც მოიკრიბა. მაგრამ ეს იმაზედაა დამოკიდებული, თუ რა მიმართულებას მიიღებს მემკვიდრეობის საკითხი.

თეატრი და ხელოვნება.

როგორც შევიტყეთ, 26 მაისიდგან ქ-ნ პოდიაკოვის დასი საარტისტო საზოგადოების თეატრში შეუდგება საოპერეტო წარმოდგენების მართვას. დასს აზრადა აქვს ექვსი წარმოდგენა გამართოს.

შვიდი-რვა წლის ღვაწლი ხელოსანთა მოურავისა

როგორც გაზეთებიდგანაც იცის მკითხველმა, 12 მაისს აირჩიეს ბ-ნი სერობიანცი მისმა თავყვანის-მცემლებმა ისევ ხელოსანთა მოურავის თანამდებობაზედ. თუ არა ვსცდები, რომ [illegible] 66 ამქარს სათავეში უდგას ბ-ნი სერობიანცი [illegible] ისე ატრიალებს მათ საქმეებს, როგორც ცბრუტი. ჩადგა თუ არა ამოდენა საყმოში ფეხი, სულ ახალ ჭანგზედ მოჰმართა თავისი ჩანგი. საქმეც ახალია და, მაშასადამე, დაობებულის და დაჟანგებულის იარაღის ტრიალი არას გახდებოდა.

სულ პირველ ყოვლისა, ბ-ნმა სერობიანცმა შეჰყარა თავისი ჯარი-ჯაამათი და გამოუცხადა ის, რაც არავის ჯერ ჩვენს ქვეყანაში არ გაუგონია. მეო, ბრძანა აუჩქარებლად, ნაბრძანები მაქვს, არც ერთი შემოსული კაცი არ გავაჭაჭანო ჩემს გამგეობაში არამც თუ უსტაბაშად, არამედ უკანასკნელ გზირათაც-კიო. ამის გაგონებაზედ ყველამ ერთმანეთს დავუწყეთ ყურება და ხმა, კრინტი ვერავინ დავძარით. ბოლოს მოვიკრიფეთ ძალ-ღონე და შევეკითხენით, იქნება იმ შემოსულებზედა იყო ნაბრძანები. რომლებიც ოსმალოდგან, სპარსეთიდგან და სხვა სახელმწიფოებიდგან არიან, თორემ რა საბძანებელია, რუსეთის ქვეშევრდომს თავის დედა-ქალაქში მენახირეობასაც-კი უშლიდნენო. სწორედ ესაო, შემოგვიტია და, ვინც აქაური „გრაჟდანინი“ ან „მეშჩანინი“ არ არის, არა შეიძლება-რაო. მოგეხსენებათ, ბატონებო, ხელოსანთა შორის ათი წილი შემოსული ხალხია და ერთი წილიც არ არის აქაური მკვიდრი. ასეთმა უკანონო კანონის შემოღებამ ხალხი ძალიან ჩააფიქრა. მაშ, ჩვენ რაღაზედ გვიბარებდით, თუ-კი არჩევის უფლება არავისა გვაქვსო. არა, არჩევის უფლება-კი გაქვთ, ხოლო ამორჩევისა არაო. თან თავისებს გვარჩევინებდა და თან ყურში გვაგონებდა, თხას თხა უნდა ერჩივნოს ათას სულ ცხვარსაო. ჩვენც ვემორჩილებოდით ამ უკანონო განაჩენს და საჩივრითაც ვერავის მივმართეთ, რომ აეხსნათ, ეს განაჩენი უმაღლეს მთავრობის ბრძანება იყო, თუ ბ-ნ სერობიანცის ჭკუის ნაყოფი.

სამმა თუ ოთხმა წელიწადმა გაიარა ამ ყოფაში და ხელოსანთა მოურავისა და მის დამქაშების მამა-შვილურ ცხოვრებას არა აშფოთებდა-რა. შემდეგ-კი გაუჩნდა ცბიერობა თავისიანებამვე და მაშინ-კი ჩვენსკენაც გადმოანათა მოწყალე თვალი ბ-ნმა მოურავმა. მაგრამ ისე-კი არა, როგორც წეს-რიგი და კანონი თხოულობდა. არა, ამოგირჩევდა იმიტომ, რომ იმისი ყურ-მოჭრილი ყმა გამხდარიყავ; სახელი შენი ყოფილიყო და საქმე იმისი. დღეს თუ შენ კაცთა გთვლიდა თავისის ამორჩევითა, ხვალ უნდა შენც სამაგიერო გადაგეხადნა იმითი, რომ ხვალ შენ თითონ ის ამოგერჩია. აკი იმიტომ იყო ხოლმე, თუ ვინმე გაბრიყვდებოდა და შავ კენჭს ჩაუგდებდა, მაშინვე უნდა გამოსთხოვებოდა თავის თანამდებობას. შარშან თუ შარშან-წინ თავის არჩევის წინა დღეს სადილი გაუმართა მეკენჭეებს და რამდენმამე ამათგანმა შავი კენჭი ჩაუგდო. ისე გაცეცხლდა ბ-ნი მოურავი, რომ აღარ იცოდა, რა ექნა. თქვენ გამყიდეთ, ჯვარზედ გამაკარით და თვითოეულმა თითო ლურსმანი მიმაჭედეთ. ის დღეა და ეს დღე! გამოაძევა თავის სამფლობელოდან ასეთნი ურჩნი, თუმცა-კი ხალხს გულითა და სულით უნდა ასეთი მიუდგომელი კაცები.

ასეთია ჩვენის ბატონის მოურავის საქციელი და ხმის გამცემი და მთქმელი არავინა ჰყავს. ჩვენ მრავლისაგან მრავალი უკანონო მოქმედება შეგვეძლო აგვეწერა, რომ დრო და მოცალეობა ნებას გვაძლევდეს დ დაწერილიც მეტის-მეტად არა ჭიანურდებოდეს. ამასთან ცოტა გულ-ჩვილი კაცია სერობიანცი და ძალიანა სწყინს გაზეთში გამოქვეყნება მისის მოქმედებისა. ამიტომ, ვინც-კი რასა სწერს, ყველას მაბეზღარს, „შპიონს“ ეძახის, მაგრამ მაინც არ შემიძლიან, მეჩექმეთა ამქრის არჩევნები არ გავუთვალისწინო მკითხველს. მარტში თუ აპრილში მოვიყარეთ თავი უსტაბაშის ასარჩევად. ყრილობაზედ შვიდ-რვა კაცს მოუკრიბეს ხმები. ეს არ მინდა, ის არ მინდაო,—ბრძანა სერობიანცმა და თვითონ დაასახელა კანდიდატები. ზოგიერთებმა უარი გამოაცხადეს იმის გამო, რომ ხალხი სხვასა თხოულობდა. არა, მე სწორედ ესენი მსურსო და ექვსი ყუთი ჩამოამწკრივებინა:

1 პავლე ზარჩენკო, რომელსაც ამოუვიდა — თ. 50 შ.—6
2 თომა ჯანუარაშვილი — თ. 58 შ.—22
3 მაქარა მალინოვი — თ. 37 შ.—23
4 ალექსანდრე ნასყიდოვი თ. 36 შ.—24
5 ს. ბ—შვილი — თ. 35 შ.—25
6 მარქარა წატუროვი — თ. 32 შ.—28

პავლე ზარჩენკოს არგუნა კენჭმა უსტაბაშობა, თომა ჯანუარაშვილს—იმისი ამხანაგობა, მალინოვს ამისი კანდიდატობა და ორს: ნასყიდოვსა და ბ—შვილს „გლასნობა“. ჩემის აზრით, თუ არა ვცდები, ასეა, მაგრამ გუშინ-წინდელ „კავკაზის“ არჩევანში სულ სხვასა ვხედავდი კენჭით ხელში, სახელდობრ მარქარა წატუროვს. რათ მოხდა ეს ასე, ამას მერე მოგახსენებთ, ხოლო ახლა ვიტყვი, რა არის უსტაბაშობა, იქითბაშობა ან ასაპყალობა. ერთ დროს დიდ როლსა თამაშობდა და დიდი უფლებაცა ჰქონდა ყოველ ამ თანამდებობის კაცს. ერთხელ და არა დღეს, როცა ხელ-ფეხ შებოჭილები სხედან ასეთის თანამდებობის კაცნი და თავიანთ მბრძანებელს შეჰყურებენ თვალ-წარბში,

ანა რას გვიბრძანებს, რომ ის გავაკეთოთ. გაგებით-კი მინდა ძალიანაც, რომ გამაგებინოს ბ-ნმა სერობიანცმა, რამ აიძულა, რამ ჩაადენინა ასეთი აშკარა უკანონობა ნუ-თუ იმან, რომ ორიოდე შენიშვნა მივვეცი გაზეთში როდისმე? სწორედ ასე იყო, მაგრამ მაინც ნასტომი შეეშალა, მაინც წატურთვისათვის-კი არ უნდა მიეცა კენჭი, მაღინოვისათვის უნდა მიეცა.

აი, ეს მქონდა სათქმელი და ვსთქვი, რომ ქვეყანამ გაიგოს ამოდენი ათასი ხალხი როგორს კაცს ჩავარდნია ხელში! ამქრულის წეს-წყობილების მაგიერ უიდვა-გაუიდვაა აქ ცოცხალის არსებისა. ვერ გაგვიგია, ვინ არის უაზაზი, ვინ მეჩოხე, ვინ მეჩექმე, ვინ მებაშმაკე. ერთსა და იმავე სახელოსნოში სუევლასა ჰხედავ: ჩექმას, ბაშმაკს, ჩუსტს, ლილა-ქალბანა-და აკლია, თუმცა-კი სხვა-და-სხვა უსტაბაშებს უყენებს. ოსტატმა ოსტატის წესი არ იცის, ქარგალმა ქარგლისა. შეგირდები ხომ ღმერთმა შეინახოს. მაშ, რიღას გამგეობაა, რიღას „გალავა“. მაგალითად, მე მეჩექმე ვარ, ბაშმაკსა და ჩუსტსაც ვმუშაობ. რომ მოჩივარი გამოჩნდეს და სთქვას, ეს ბაშმაკი დამპალი გამომადგა, ეს ჩუსტი დამწვარია, ვინ უნდა მისცესამისი სამართალი, მეჩექმეთა უსტაბაშმა თუ სხვებიც უნდა მიიშველიოს. აი, ამის გამო შეირყვნხელობა და ხელობის საქმე. ატესტატი გამოუცდელად ურიგდება დიდსაცა და პატარასაც. ამ ამბავს, რაც-კი ჩამოთვლილი მაქვს, მთელის ამქრით დავამტკიცებ. აი, ამისი მომქმედი თაღლითობს ხალხის არჩევაში, თაღლითობს თავის არჩევაში, რომ თავი გაითეთროს და ის-კი არ ესმის, რომ ზოგი გამარჯვება დამარცხებაზედ უარესია.

ორიოდე გროში გვქონდა წინანდელი შენახული და მამატების მაგიერ ძალაზე გვედგა, ნება მოგვეცით გამოვიტანოთ. კიდევ კარგი, გამოტანის ნება არ მივეცით, თორემ აბრაამის წიაღს შინა განისვენებდა და ამოდენა ხალხი ხახა-მშრალი დარჩებოდა. ერთი მითხარით, ღვთის გულისათვის, ჩვენ რომ თასიანი კაცი გვეყოლოდა, აქამდის ერთი თავ-შესაფარი სახლი არ გვექნებოდა, ყოველწლიწადს ამოდენა ქირასა ვხდიდით? რო მოკვდებოდა ვინმე, ხელ-გაწვდენილები დავრბოდით მოწყალებისათვის. განა, რა გვჭირს სამოწყალო, რომ პატრონი გვყავდეს და თვეში თუ გინდა აბაზს შემოგვაწერდეს, ოღონდ ვიცოდეთ ვისთვის გვინდა და სად ინახება...

ამისთვის როდისმე ცდილა ხელოსანთა მოურავი, ხმა ამოუღია? თვითონ კრინტიც არ დაუძრავს და ხალხისაგან-კი ბევრჯელ გამიგონია მათ მიერ მიმართული სიტყვები: იზრუნეთ, იშაუმდგომლეთ, დაგვიარსეთ კასები, მოგვთხოვეთ და შეგვინახეთ გაჭირვება დალხინებისათვის, შავი დღისათვისაო. კაცი კაცს ეხვეწებოდეს და მისი სამართლიანი ხვეწნაც-კი არავის ესმოდეს, გაგონილა და ქმნილა?!

აი, ეს გვქონდა სათქმელი და ვთქვით კიდეც და ზედ დამატებით ამასაც ვიტყვით, ვისაც თვითონ საქმის გაკეთება არ შეუძლიან, ის სხვასაც ნუ გადაეღობება და ხელს ნუ შეუშლის, «რამეთუ სამკალი ფრიად არს, ხოლო მუშაკნი-კი ყოვლად არა» და იმათ მაინც ნურავინ შეუშლის ხელს.

ს. ბერძნიშვილი.

წერილი რედაქციის მიმართ

ბ-ნო რედაქტორო! «ივერიის» № 98 მოთავსებული წერილი დ. ყვირილიდგან ბ-ნის №-სა, რომელიც, არ ვიცით რა განზრახვით, სიმართლეს ჰღალატობს: თეატრის კრებაზედ გამოცხადდა ოცი წევრი ოთხმოც-და-ერთის ხმით და არა ოც-და-ერთი წევრი 57 ხმით, როგორც ბ ნი № სწერს. გარდა ამისა, თეატრის პაი გაყიდულია 205 მანეთისა-კი არა, არამედ—2050 მანეთისა.

საზოგადოდ-კი საჭიროა ბ.ბ. კორესპონდენტებმა სიმართლე არ დამალონ ხოლმე თავიანთ პირადის ანგარიშებისათვის და გაარჩიონ ხოლმე, რომ საზოგადო საქმე სულ სხვაა და პირადი ანგარიში-კი სულ სხვა...

ყვირილის თეატრის ამხანაგობის საქმეების გამგე მიხეილ გაჩეჩილაძე.

დეპეშა

(„რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან“)

17 მაისი.

პეტერბურგი. ხელმწიფე იმპერატორმა 22 მარტს კეთილ-ინება და დაამტკიცა პირველი ჟურნალი განსაკუთრებულის ბჭობისა სასოფლო მეურნეობის მრეწველობის საჭიროებათა შესახებ. ამ ჟურნალში განსაზღვრულია 27 საკითხი, რომელთა შესახებაც ადგილობრივს კომიტეტებს მოეკითხებათ აზრი; ამ საკითხთა შორის არიან შემდეგნი: 1, რა წესით შეიძლება გაადვილდეს მიწის ნაჭრების გაცვლა, რომ ერთიანს მამულში სხვის მიწა არ იყოს ჩაყოლილი; 2, საერო წვრილ კრედიტის მოწყობა; 3, სამელიორაციო კრედიტის გაფართოვება; 4, სამეურნეო კავშირები; 5, საუკეთესო სამეურნეო იარაღებისა და საშუალებათა გავრცელება; 6, საქონლის მოშენების გაუმჯობესება; 7, გლეხების წაქეზება, რომ თავის ნებით გადასახლდნენ თავიანთ ნადელში; 8, შინა-მრეწველობის ხელის შეწყობა; და 9, გარეშე მრეწველობის გაუმჯობესება ცნობების შეკრების საშუალებით, მგზავრობის და სამკურნალო შემწეობით.—„კანონდებულებათა კრებულში“ 17 მაისს დაბეჭდილია უმაღლესად დამტკიცებული წესდება საზღვაო ნაოსნობის საზოგადოებისა, ჩინეთის აღმოსავლეთის რკინის გზისა და ფინანსთა მინისტრისაგან დამტკიცებული დროებითი წესი მგზავრობისა და სავაჭრო საქონლის გადაზიდვის შესახებ ამ საზოგადოების გემებზედ.—დღეს წავიდა ეკატერინოსლავის გუბერნიაში წითელის ჯვარის საზოგადოების რწმუნებული პეკრესტოვი, რადგანაც ამ გუბერნიების მაზრებში გაძლიერდა სახადი.—დღეს, საიმპერატორო კაცთ-მოყვარეობის საზოგადოების ასის წლის იუბილეს გამო საზოგადოების გამგეობის სადგურში, ხელმწიფე იმპერატორისა, ხელმწიფე იმპერატრიცა მარიამ თეოდორეს ასულისა და დიდის მთავრის მიხეილ ნიკოლოზის ძის თანადასწრებით, გადახდილ იქმნა პარაკლისი და შემდეგ აქტი.

ბერლინი. გერმანიის იმპერატორმა გადასცა სპარსეთის შაჰს ორდენი შავის არწივისა. შაჰმა ჩააბარა იმპერატორს უმაღლესი სპარსეთის ორდენი.

კიევი. გარდაიცვალა სამკურნალო ფაკულტეტის დეკანი ტიხომიროვი.

სარატოვი. რუსეთში ერთის საბეითალო ინსტიტუტის დაარსების შესახებ შუამდგომლობდა საგუბერნიო ერობა და პასუხად შემოუთვალეს, რომ მაგ შუამდგომლობის დაკმაყოფილება შეიძლება, თუ ნივთიერ დახმარების იმედი იქნება ერობათა მხრივაო.

მოგილევი. გუბერნატორი გენერალ-მაიორი სემიაკინი უეცრივ გარდაიცვალა.

მოსკოვი. დღეს მოვიდა ახლად-დანიშნული ეპისკოპოსი გიორგი.

კიევი. დაბრუნდა მიტროპოლიტი თეოგნოსტი.

მოსკოვი. დღეს დილას დაიწყო შენობა საბადოსნო სკოლისა.

ბათუმი. დღეს გიმნაზიაში მესამე კლასის მოწაფემ დემენტი კვახაძემ დასჭრა დანით ორგან მასწავლებელი ქალი ფრანგულის ენისა არნოლდი. ჭრილობანი მძიმეა; დაჭრილის გადარჩენა ძნელია.

პარიჟი. სულ შემოწირულ იქმნა მარტინიკის სასარგებლოდ 1.937,841 ფრანკი. ამაში 250,000 ფრანკი რუსეთის იმპერატორის შემოწირულია, 25,000 იმპერატორის ფრანც-იოსებისა.

შანხაი. ჩინეთის სამხრეთი ნაწილი დამშვიდებით არის, თუმცა მთავრობის ჯარსა და აქა-იქ გაფანტულ მეამბოხეთა შორის კიდევ ხდება ხოლმე შებრძოლება ხან-და-ხან.

18 მაისი.

ბერლინი. საგანგებო სადილზედ იმპერატორმა სადღეგრძელო წარმოსთქვა, მიესალმა შაჰის გერმანიაში ყოფნის გამო და ისურვა, რომ გერმანიასა და სპარსეთს შორის შემდეგშიაც კარგი განწყობილება სუფევდეს. შაჰმა საპასუხოდ სპარსულ ენაზედ იმპერატორის სადღეგრძელო წარმოსთქვა.

ლონდონი. გაზეთებს უწინდელებრ ზავი თითქმის უზრუნველ-ყოფილად მიაჩნიათ. ბურების წარმომადგენელნი დაბრუნდნენ ფერეინიგინგში, სადაც ორშაბათამდე უნდა გადასწყდეს: ზავი დაიდოს, თუ ომი გაგრძელდეს. გაზეთები ამბობენ, რომ ინგლისმა სულგრძელობა გამოიჩინა და ბევრი რამე დაუთმო ბურებს, სხვათა შორის, იარაღის ტარებაო.

ცეტინიე. მთავარი ნიკოლოზი საზღვარგარეთ წავიდა სამკურნალო წყლებზედ.

პარიჟი. „Figaro“-ში დაბეჭდილია ბიულოვის ნალაპარაკევი. ბიულოვს უთქვამს, რომ სამთა კავშირი არ საჭიროებს ცვლილებას; იგი ისევ თავ-დამცველი და სამშვიდობო შეთანხმებაა. სამთა და ორთა კავშირი ევროპის მშვიდობიანობის საფუძველიაო. პეტერბურგის დღესასწაულებმა გერმანიაში კარგი შთაბეჭდილება მოახდინეს. აქ სიამოვნებით აღნიშნავენ სიტყვების გულ-წრფელობას. რაც შეეხება ჩინეთს, გერმანიას მშვიდობიანობისა და ვაჭრობის დაცვა უნდა. ამავე პრინციპებზეა დამყარებული ინგლის-იაპონიის კავშირი და საფრანგეთ-რუსეთის დეკლარაცია. საპასუხოდ იმისა,—ხომ არა ჰსურს გერმანიას ერთერთ კამბინაციას შეუერთდეს, ან ამერიკასთან ახალი შეადგინოს, ბიულოვმა სთქვა: ჩვენ ყოველთვის იმათთან ვიქნებით, ვინც მშვიდობიანობას იცავს დამრღვევთაგანაო. დასასრულ ბიულოვმა შენიშნა, რომ საერთაშორისო საქმის ვითარება საკეთილოაო.

პეტერბურგი. ოდესის სამხედრო ოლქის ინტენდანტი გენერალ-მაიორი შულმანი დანიშნულ იქმნა კავკასიის სამხედრო ოლქის ინტენდანტად—17 მაისს ლეიბ-გვარდიის დრაგუნთა რაზმს ბედნიერება ჰქონდა, ცარსკოე სელოზედ გავლის დროს, წარსდგომოდა ხელმწიფე იმპერატორს.

პეტერბურგის ბირჟა, 17 მაისი.

ვექსილის კურსი 3 თვით:

ლონდონში 10 გირვ. სტ.	94,20
ბერლინში 100 მარკაში	—
პარიჟში 100 ფრანკში	—
ლონდონში ჩეკები	94,90
ბერლინში ,,	46,30
პარიჟში ,,	37,65
ბირჟის დისკონტი	$4^1/_2$—$6^1/_2$%
4% სახელმწიფო რენტა	$96^5/_8$ გაყ.
4% სახ. სესხი 1902 წ.	$98^3/_4$ მყიდ.
4% გირავნ. ფურც. სახელ. საადგ. მამულო ბანკისა	—
5% 1-ლ შინგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1864 წ.	477 გაყ.
5% მეორე შინაგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1866 წ.	364 წვ. გაყ.
5% გირავნ. მომგ. ფურც. სახელმ. საადგ.-მამ. ბანკისა	294 წვ. გაყ.
$4^1/_2$% გირავნ. ფურც. იმავე ბანკისა	—
5% ობლიგაციები ტფ. საკრედიტო საზოგ.	—
$4^1/_2$% ობლიგაც. იმავე საზოგადოებისა	—
5% ტფილ. საადგ.-მამ. ბანკის გირავნ. ფურცლ.	—
$4^1/_2$% გირავნობ. ფურც. იმავე ბანკისა	—
6% ქუთ. საადგ.-მამ. ბანკის გირ. ფურცლ.	—
5% გირავნ. ფურც. იმავე ბანკისა	—
პაები ძმ. ნობელის სანავთო მრეწვ.	10600 გაყ.
აქციები ,,	$528^1/_2$
,, კასპიის ამხანაგობისა.	4650 ,,
,, ბაქოს ნავთის საზოგად.	443 გაყ.
,, ა. ი. მანთაშევისა და ამხ.	180 წვ. გაყ.
ნავთის სამრეწვ. საზოგად.	—

ყოველ-დღიური საჭირო ცნობანი:

რკინის გზის მატარებლების მიმოსვლა 18 აპრილიდგან 1902 წლისა

(საათი და წუთები უჩვენებენ ტფილისის დროს).

	მოდის ტფილ.	გადის ტფილ.
ბაქო.		
სწრაფი მატარებელი (პარასკეობით)	3 ს. 43 წ. დღ.	11 ს. 49 წ. დილ.
ფოსტის „ (ყოვ.-დღე)	1 ს. 54 წ. დღ.	1 ს. 34 წ. დღ.
სამგზავ. „ „	8 ს. 37 წ. დილ.	8 ს. 22 წ. საღ.
ბათუმი.		
სწრაფი მატარებელი (ყოველ-დღე)	10 ს. 2 წ. დილ.	7 ს. 43 წ. დილ.
ფოსტის „ „	12 ს. 32 წ. დღ.	6 ს. 7 წ. საღ.
სამგზავ. „ „	7 ს. 37 წ. საღ.	9 ს. 27 წ. დილ.
ყარსი და ალექსან.		
ფოსტის მატარებელი (ყოველ-დღე)	7 ს. 18 წ. დილ.	9 ს. 28 წ. საღ.
ამგზავრო და საქონ. (მხოლოდ ალექსანდროპოლამდე და ალექსანდროპოლიდგან)	4 ს. 35 წ. დღ.	3 ს. 13 წ. დღ.
ბორჯომი.		
სამგზავრო მატარებელი (ყოველ-დღე).	6 ს. 57 წ. დილ.	6 ს. 22 წ. დილ.
სამგზავრო „ „	9 ს. 53 წ. საღ.	2 ს. 28 წ. დღ.

განცხადება

ტფილისის სამარხმა კასამ

უკვე დაიწყო მოქმედება და ვისაც ჰსურს წევრად ჩაეწეროს, მიჰმართოს გამგეობის წევრს-ხაზინადარს შიო ქუჩუკაშვილს სათავად-აზნაურო ქარვასლაში „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში. ერთ-ხნობითი შემოსატანი არის **სამი მანეთი** და **ხუთი შაური**, გარდაცვალებულის ოჯახს-კი მიეცემა შემწეობა **ხუთას მანეთამდის.**

დამფუძნებელ წევრთ, რომელთაც ჯერ არ შემოუტანიათ ხვედრი ფული, მაისის თვის გასულამდის უნდა შემოიტანონ, წინააღმდეგ შემთხვევაში გამორიცხულ იქნებიან წევრობიდამ. (10—6)

ისყიდება ყველა ქართულ წიგნის მაღაზიებში

ამხ. „ცოდნის“ მიერ გამოცემული შემდეგი წიგნები:

№ 1 „ქრისტინე“ მოთხრობა ე. ნინოშვილისა . . „ 20 კ.

« 2 „ბუნების სარკარი მოვლენანი რუბაკინისა . . „ 15 კ.

და ახლად გამოცემული წიგნი

« 3 **ამბები ინგლისის ისტორიიდან** მე-XI საუკუნიდან მე-XIX საუკუნის დამლევამდე ა. ბიკოვისა, თარგმანი კ. ს. ჩხეიძისა, ფასი 1 მ. უმთავრესი საწყობია ქ. ბათუმში სპ. ჭელიძის წიგნის მაღაზიაში, რომლის ადრესიც არის შემდეგი: Въ Гор. Батумъ, Спир. Челидзе. ვინც თითო წიგნისას ათ-ათ ცალს დაიბარებს ერთად, დაეთმობა 25%. (6—349—1)

ტფილისის ქალაქის გამგეობისაგან

ტფილისის ქალაქის გამგეობა ამით იუწყება საყოველთაოდ, რომ მაისის 22 ნაშუადღევის 1 საათზედ მის თანადასწრებით იქნება ვაჭრობა, რომელზედაც გაიცემა იჯარით ქალაქის მამული, ზომით 726,3 ოთხ-კუთხი საჟ., რომელიც იმყოფება მე-10 საპოლიციო უბანში, ტფილისის ტამოჟნის პირდაპირ, საცა ეხლა შეშისა და საშენ მასალის საწყობია ფრანც ამირალოვისა.

პირობის შეტყობა შეიძლება ყოველ სადა დღეს, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე გამგეობის მეოთხე განყოფილებაში. (3—6.—1)

GRAND PRIX PARIS 1900.

Т-во Высшей парфюмеріи

А. Ралле и К-о

„Духи Царскій“

Верескъ

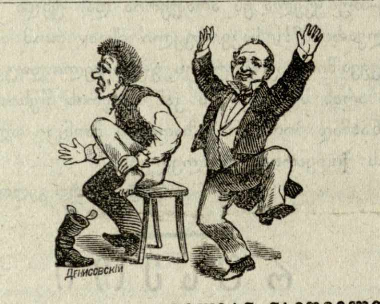

მოითხოვეთ ყველგან ნამდვილი

„ოდობრინი“ მ. ვ. ლებედევისა

ეს წამალი სრულიად აქრობს რამდენსამე დღეში ძველს ბებერას და მეტ-ხორცს ძირიან-ფესვიანად. მხოლოდ ეტიკეტი უნდა ჰქონდეს, მთავრობისაგან დამტკიცებული № 22473.

იყიდება ტფილისში—სააფთიაქო საქონლის კავკასიის სავაჭრო ამხანაგობასა და მის განყოფილებებში ბაქოსა და ბათუმში. (33—6.—9)

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში იყიდება ორი ახლად დაბეჭდილი წიგნი:

ყოველის მხრიდან

ეტიუდი სოფლის ცხოვრებიდგან არბოლელისა ფასი 10 კ.

და

მოთხრობანი

დავ. კლდიაშვილისა ფასი 30 კ.

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის-მაღაზიაში იყიდება შემდეგი ახალი გამოცემული წიგნები:

საუმაწვილო ამბები ეკ. გაბაშვილმა .	„ 30
საქართ. ისტორია ბროსესი I-II ნაწ.	1 40
Земельные вопросы и преступность на Кавказѣ Г. Тумановъ .	„ 60
სალიტერატურო ქართული. სილოვან ხუნდაძის გამოკვლევა .	1 მ. „
მოთხრობანი დ. კლდიაშვილისა.	„ 30
ყოველის მხრიდგან. არბოლელისა.	„ 10
ისტორია ბავშვის სულის მდგომარეობისა	„ 50
ამოდის ნათლება, ვაჟა-ფშაველასი .	,, 15
ამბავნი და მოთხრობანი, გრ. ყიფშიძისა	,, 15
ახუნდი, ვაჟა-ფშაველასი	,, 5
ანტონიოს და კლეოპატრა, შექსპირისა	,, 30
აბო ტფილელი, ე. კ.	,, 30
Або Тифлисскій, Е. К.	,, 5
Грузинскій отрывокъ Калилы и Димны, А. Хахановъ .	,, 60
გიორგი და მიხეილი	,, 10
Древній Анчисхатскій соборъ. Карбеловъ	,, 20
ქართველი წმიდანები, გ. იოსელიანის	,, 40
შრომა და ბედნიერება, თარგ. ნინიძის	,, 30
ჩანგი, ვ. აბაშიძის	1 ,,
ჩემი აზრი და ფიქრები, ს. ხუნდაძის.	
Царица Тамара, М. Джанашвили	,, 50
ცისარტყელა, ავ. ცაგარელის	,, 30
ცხოვრების სარკე II, გამოც. ი. იმედაშვილის	1 ,,
Характеристики и воспоминанія Г. Туманова	,, 50
დედა, ანდერსენის	,, 8
დამონებულნი, თარ. თ. სახოკიასი	1 ,, მ.
დაუჯდომელი წმ. ნინოსი	,, 20
Двѣ святыны въ Кахетіи, Е. К.	,, 10
Давидъ Гареджели, Е. К.	,, 15
ეტიუდები, თ. ხუსკივაძის	,, 15
ელენე, მოთხრობა	,, 5
Вступленіе Грузіи въ составъ Росс. имперіи, М. Хелтуплишвили	,, 40
Назрѣвшій вопросъ, Е. К.	,, 20
ოცი წლის წინედ, გ. წერეთლის	,, 5
[Оч]ерки по истор. Грузин. словесности, т. III Хахановъ.	,, 3
ამბავი მადლის ქვის	,, 5
აკიდო საუმაწვილო, მოთხრ. ი. გოგებაშვ.	,, 15
ათონის ივერიის მონასტრის ხელთ-ნაწერი	1 მ. ,, 50
ბერანჟე, თარგ. გ. ტვაზავასი	,, 40
ბენია	,, 10
ბუნების სარკარი მოვლენანი, ს. ჯუღელის	,, 15
ბაში-აჩუკი, აკაკის	,, 30
ბუნება სურათებში, ი. ალხაზიშვილის 1 მ.	,, 30
გლეხ-კაცის ისტორია, III—IV ტ. 1 მ.	,, 20
აღმზრდელი, აკაკის	,, 5
გასართობი	,, 10
გოგებაშვილი იაკობ, ზ. ჭ—სა	,, 15
გუსტავ ვაზა	,, 5
პატარა ლორდის თავგადასავალი	,, 30
პატრა ვეფხვის ტყაოსანი	,, 25
რამას განდევნა, თარგ. ალ. ს—შვილის	,, 40
სიტყვიერების თეორია, ეპ. კირიონისა და გრ. ყიფშიძისა	1 ,,
სპარტაკი, თარგ. ნ. ყიფიანისა.	,, 60
აერო დღესასწაული	,, 25
Въ Барсовой кожѣ, Мкинвари	1 р.
ზურაბის კოშკი, ივ. ბ—ლისა.	3 ,,
Заслуги Грузинскаго монашества, Е. К	,, 30
თხზულებანი ვაჟა-ფშაველასი	1 მ.
თეორია სიტყვიერებისა, კელენჯერიძის	,, 40
თამარ-დედოფლის სამკაული	,, 10
თამარ დიხნელი, ან. ფურცელაძისა	,, 50
ისტორია ქართულ სტამბებისა	,, 15
ივანიჩარიდ., ნახუცრიშვილისა.	,, 40
კონსპექტები საქართველოს ისტორიიდგან I—II ნაწ. ქუთათელაძისა	,, 60
სამეგრელოს აღწერა, თარ. ა. ჭყონიასი	1 ,,
სამხრეთი საქართველო, ზ. ჭ—სა	,, 30
საუმაწვილო ამბები, ეკ. გაბაშვილისა.	,, 50
სუმბული, ს. ქვარიანისა.	,, 20
ტარტიუფი, თარგ. ივ. მაჩაბლისა	,, 50
უკვდავთა ლაღადებანი, მ. ჯანაშვილისა	,, 15
მეცნიერებისთვის წამებულნი	1 ,,
Мцхетъ и его Соборъ, А. Натроева	1 50
ნელი და პატრაში, თრ. ელ. წერეთლისა	,, 10
ნათელა, აკაკისა	,, 20
ნიკოლოზ ნიკოლაძე, ზ. ჭ—ისა	,, 20
ნამდვილი სამსახური პოტაპენკოსი	,, 40
Новая постановка педагогическаго дѣла	,, 20
სამი პოემა, ან. ფურცელაძისა.	,, 50
სხივი წარსულისა, ი. გოგებაშვილისა.	,, 5
საარაკო თავგადასავალი ტახტის მემკვიდრისა, ი. გოგებაშვილისა	,, 10
სახუმარო გასართობი	,, 10
ქართული სახალხო სიმღერები, ი. კარგარეთელისა	,, 50
ქრისტინე, ე. ნინოშვილისა	,, 20
ქართული მწერლობა, მ. ჯანაშვილისა	,, 40
ქეთო და სონა, საუმაწვილო მოთხრობა	,, 25
ქართველების გათათრება, ზ. ჭ—ისა	,, 10
კოპერნიკიდან დარვინამდე	,, 15
კანდელი, მ. ლოლაშვილისა	
Краткій очеркъ исторіи Грузинской церкви, Е. К.	1 р. 50 к.
Краткій очеркъ Грузинской народной музыки, И. Каргаретели	30
კუბიკები ქართულის ანბანისა	1 მ. 20
ლექსები განდეგილისა	,, 50
ეგდოშვილისა	,, 50